Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 126 (7266). ● 2 июль, 1980 йил ◆ ЧОРШАНБА Баҳоси 2 тийин.

Коммунистик районидаги «Правда» колхозида ғалла ўрим-йиғими муваффақиятли якунланмоқда. Ҳар гектаридан 15 центнердан буғдой ҳосили олинаётир. Суратда: ғалла ўрим-йиғими пайти.

А. Абалян фотоси.

ТОШКЕНТ—ЖИЗЗАХ—ИВАНОВО

МУСОБАҚА ДАВОМ ЭТАДИ

МУСОБАҚАДОШ ОБЛАСТЛАР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ТАРМОҚЛАРИ ИШИНИНГ 1980 ЙИЛ ЯНВАРЬ—МАЙ ОЙЛАРИДАГИ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

	Тошкент	Жиззах	Иваново
САНОАТ			
Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	104,8	107,0	101,3
Реализация планининг бажарилиш проценти	102,1	103,3	101,4
Пландан ташқари реализация қилинган маҳсулот — миллион сўмлик	46,7	3,5	34,8
Маҳсулот реализацияси планини бажармаган корхоналар сони	7	3	45
Корхоналар умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	0,2	6,3	15,4
Саноат-ишлаб чиқариш ходимлари сонининг ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўзгариши — процент ҳисобида	101,7	105,1	98,8
Меҳнат унумдорлиги бўйича планнинг бажарилиш проценти	101,4	104,7	102,1
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	103,1	101,9	102,5
Меҳнат унумдорлиги бўйича планни бажармаган корхоналар сони	60	9	70
Корхоналар умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	14,9	18,8	24,0
Барча турдаги калава ишлаб чиқариш — минг тонна	6,7	—	134,9
Калава ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	88,1	—	97,3
Барча турдаги газламалар ишлаб чиқариш — миллион погон метр	86,9	—	932,7
Газлама ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	88,4	—	98,0
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ			
Барча категориядаги хўжаликларда асосий чорвачилик маҳсулотларини харид қилиш планининг бажарилиш проценти, пландан ташқари харид қилингани ҳам ҳисобга киради:			
Чорва ва парранда	99	84	92
Сут	94	79	65
Тухум	102	84	87
Колхозлар ва совхозларда шу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва чорванинг маҳсулдорлиги:			
Чорва ва парранда асосий турларини тирик вазнда сўйиш учун реализация қилиш — минг тонна	17,6	6,5	244,4
1980 йилнинг беш ойида 1979 йилнинг беш ойидагига нисбатан процент ҳисобида	114,2	106,7	125
Соғиб олинган ялпи сут — минг тонна	64,9	13,6	119,8
1980 йилнинг беш ойида 1979 йилнинг беш ойидагига нисбатан процент ҳисобида	111,6	110,5	93
Товуқ тухуми етиштириш — миллион дона	128,3	15,6	149,9
1980 йилнинг беш ойида 1979 йилнинг беш ойидагига нисбатан процент ҳисобида	108,6	119,7	108,0
Ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинган ўртача сут миқдори — килограмм	1442	1065	748
1980 йилнинг беш ойида 1979 йилнинг беш ойидагига нисбатан процент ҳисобида	106,9	103,6	93,0
Ҳар бир товуқдан олинган ўртача тухум миқдори — дона	77	73	93
1980 йилнинг беш ойида 1979 йилнинг беш ойидагига нисбатан процент ҳисобида	100,0	107,4	102,0
КАПИТАЛ ҚУРИЛИШИ			
Давлат капитал маблағлари ҳисобига амалга оширилгани (процент ҳисобида):			
Капитал маблағ сарфлаш планининг бажарилиши	91	84	82
Қурилиш-монтаж ишлари планининг бажарилиши	95	95	78
Уй-жой қурилишига капитал маблағ сарфлаш	86	99	81
САВДО			
Давлат ва кооператив савдоси товар обороти планининг бажарилиши, умумий овқатланиш ҳам ҳисобга киради — жами (процент ҳисобида)	101,4	102,1	101,0
Шу жумладан чакана тармоқ товар обороти	101,3	102,1	102,0
Умумий овқатланиш товар обороти	101,9	102,0	99,0
АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ			
Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми планининг бажарилиши — жами (процент ҳисобида)	100,4	100,7	100,3

ЧОРВАДОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Калинин районидаги Охунбобоев номли қўйчилик совхози меҳнаткашлари партия XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, чорвачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Чорва туёғини кўпайтириш. гўшт, жун етиштириш ва давлатга сотиш бўйича ўнинчи беш йиллик плани тўрт йилда бажарилди. Совхоз 1980 йилда ҳар юз совлиқдан 116 тадан, пландагидан ташқари 4100 бош қўзи олди. 1976—1980 йилларда пландагидан ташқари 15,1 минг бош қўзи олинди, 525 тонна гўшт ва тонналаб жун етиштирилди.

Совхоз чўпонлари давлатга гўшт сотиш бўйича беш йилликнинг сўнгги йили планини ортиғи билан адо этдилар. Пландаги 507 тонна ўрнига давлатга 525 тонна гўшт топширилди. Давлатга топширилган ҳар бир қўйнинг ўртача тирик вазни 57 килограммни ташкил этди.

Бундан ташқари давлатга пландагига қўшимча 600 тонна дон топширилди.

Ем-хашак тайёрлаш йиллик плани ортиғи билан бажарилди. Ҳозиргача пландаги 4300 тонна ўрнига 702 тонна хашак тайёрланди.

Совхоз чорвадорлари партия XXVI съезди шарафига зиммаларига оширилган мажбурият олишди. Улар давлатга қўшимча 125 тонна гўшт, 25 тонна жун сотиш, икки йиллик план миқдорида хашак тайёрлашга аҳд қилдилар.

ҲАР ТУП ҒЎЗАНИ АВАЙЛАБ...

Бригадамиз меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида пахта ҳосилдорлигини 50 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Шу мақсадда улар зўр иштиёқ билан КПСС XXVI съезди шарафига ўзаро мусобақани авж олдириб ишламоқдалар. Натижада асосий майдонлардаги ғўзалар бугунги кунда бир текис гуллай бошлади.

Деҳқончиликда ҳар томонлама қулай келган йилни ҳеч ким эсламаса керак. Шу йил 13 июнь куни қаттиқ шамол бўлиб ёққан дўл бригадамизнинг бир қанча майдонидаги ғўзаларини шикастлантирди.

Лекин бригадамиз аъзолари табиий офат қаршисида қўл қовуштириб турмадилар. Кўрилган зарар ўрнини коплаш тадбирларини белгилаб, бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб, ҳар туп ғўзанинг соғлом ривожланиши учун бор куч-имкониятларни ишга солдилар.

Биз 113 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдамиз. Ҳар гектар майдонда тупроқ шароитига қараб 120—125 минг тупдан кўчат қолдирилди. Бу кўчатларни ҳосил пишиб етилгунча тўла сақлаб қолиш эса кўп жиҳатдан механизатор ва сувчиларга боғлиқ. Ғайратли механизаторларимиз Очил Орзиқулов, Саттор Расулматовлар қатор ораларини сифатли культивация қилиш билан бирга ҳозиргача икки марта озиқлантирдилар.

Ғўзани суғориш муҳим агротехника тадбирларидан биридир. Бу иш ер шароити ҳисобга олинган ҳолда ўтказилса, кўзланган натижага эришиш мумкин. Сувчилик касбини мукаммал эгаллаб олган миришкорларимиз оз эмас. Ғайбулла Ортиқбоев, Эргаш Аҳмедов, Ҳасан Бозорбоев, Алихон Абдуллаев, Қодирхон Обидов, Камол Ортиқбоев, Абдуфайиз Қурбонов ўртоқлар каби сувчиларимиз ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминламоқдалар.

Дала ишларини намунали олиб бориш учун бригадамизда сифат комиссияси ташкил этганмиз. Бажарилган ҳар бир иш пухта текширилиб, сўнг комиссия томонидан қабул қилиб олинади.

Далаларни бегона ўтдан тозалашда Ҳалима Ортиқбоева, Анор Рисдавлатова, Муборак Ҳикматуллаева, Қўйсин Мухторова, Кумушой Абдуҳакимова, Зарифа Аҳмедова каби фидокор қиз-жувонлар алоҳида ўрнак кўрсатиб, меҳнат қилмоқдалар.

Бригадамиз аъзолари область пахтакорлар Советининг июнь-июль ойларида ғўза парваришини ташкил этиш юзасидан берган тавсияларига асосан қатор ораларига ишлов бериш, озиқлантириш, суғоришни бир-бирига боғлаб ўтказмоқдалар. Шубҳасиз, амалга оширилаётган бу ишлар 1980 йил зиммага олинган юксак мажбуриятга яраша ҳосил етиштириш имконини беради.

Абдували РАСУЛМАТОВ,
Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхознинг 3-бригадаси бошлиғи.

СССР ВА ГФР РАҲБАРЛАРИНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

30 июнь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан ГФР Федерал канцлери Гельмут Шмидт ва Федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР Федерал ташқи ишлар министри Ганс-Дитрих Геншер ўртасидаги музокаралар бошланди.

Ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим масалалари юзасидан, шунингдек СССР билан ГФР ўртасидаги икки томонлама муносабат масалалари юзасидан ошкора ва чуқур фикрлашиб олинди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг ялпи тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга, кескинликни юмшатишни 80-йилларда ҳам халқаро тараққиётнинг етакчи тенденцияси сифатида сақлаб қолишга қаратилган ташқи сиёсати изчил характерини уқтириб ўтди. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда бошланган жараённи муттасил давом эттириш кераклигини, якунловчи актни имзолаган давлатлар ўртасида ишонч ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш мақсадида бундан буёнги тадбирларни амалга ошириш лозимлигини айтди. Л. И. Брежнев ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатишга ва қуролсизланишга бағишланган ҳамда Европа қитъасида тинчликни мустаҳкамлашдаги муҳим босқич бўлиб қолиши мумкин бўлган конференцияни чақиришга таалluқли масалаларга тўхталди.

Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги Вена музокаралари ҳақида гапирганда у Совет Иттифоқининг масалаларни томонлардан биронтасининг хавфсизлигига зарар етказмаслик принципига мос бўлиб тушадиган тарзда бартараф этишга қаттиқ интилаётганини таъкидлади. Совет томони Венадаги музокаралар анча актив ва амалий руҳда ўтиши учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилишга тайёр эканини изҳор этди.

Ғарбнинг муайян доираларида Афғонистон теварагидаги воқеалар хусусида мавжуд бўлган тасаввур фактларга эмас, балки шу воқеаларга ғаразли муносабат билан қарашга асосланганлигини Л. И. Брежнев таъкидлади. Шундай вазият содир бўлдики, Совет Иттифоқи дўст қўшни мамлакатнинг мустақиллигига хавф туғилган бир пайтда унга ёрдам беришдан бош торта олмади.

Л. И. Брежнев Афғонистон билан алоқадор масалаларни Афғонистон ҳукуматининг тегишли таклифлари асосида сиёсий йўл билан бартараф этиш кераклигини айтди. Бу ўринда назарда тутилаётган масалаларни сиёсий бартараф этиш замирида совет қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги масала ҳам ҳал қилинади.

Г. Шмидт ГФР ҳукуматининг халқаро кескинликнинг зўрайишига, унинг янги соҳалар ва районларга ёйилишига йўл қўйилмаслигини истаётганини айтди. У кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш ҳам ГФР ҳукуматининг муҳим мақсади бўлиб қолаётганини айтиб, Ғарб билан Шарқ ўртасидаги ҳамкорлик доирасини кенгайтириш мақсадида алоқаларни сақлаб қолиш ва мулоқотни давом эттириш тарафдори эканини билдирди.

Федерал канцлер ГФРнинг қуролсизланиш ишида силжишга эришишга кўмаклашиш ниятини изҳор қилди. ГФР, деди у, СҚЧ-2 шартномасини ратификация қилишдан, шунингдек Вена музокараларининг муваффақиятини таъминлашдан манфаатдордир.

Дунёнинг айрим районларидаги аҳвол муносабати билан томонлар ўз мулоҳазалари ва фикрларини баён этдилар.

Иккала томон турли соҳалардаги ўзаро ҳамкорликни давом эттириб, 1970 йилги Москва шартномасига, 1978 йил 6 майдаги қўшма декларацияга, бошқа соҳалардаги иқтисодий битимлар ва аҳдномаларга содиқ бўлиб қолиш ниятида эканини тасдиқлади.

Фикрлашувлар давом эттирилади.

(ТАСС).

Суратда: музокара пайти. С. Гурарий фотоси. («Труд»)

КРЕМЛДАГИ МУЗОКАРАЛАР

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан ГФР Федерал канцлери Г. Шмидт ва Федерал канцлер ўринбосари, ГФР Федерал ташқи ишлар министри Г.- Д. Геншер ўртасидаги музокаралар 1 июль кундузи Кремлда давом эттирилди.

Қуролланиш пойгасини чеклашга доир баъзи бир масалалар кўриб чиқилди. Бунда ўртача олисликдаги ракета ядро қуроли хусусида аҳдлашувга эришиш истиқболларига эътибор берилди.

Шу соҳада вужудга келаётган аҳволга ҳар иккала томон тегишлича баҳо берди. СҚЧ-2 тўғрисидаги Совет-Америка шартномасини ратификация қилишнинг актуал аҳамияти ҳам таъкидлаб ўтилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг Европанинг қуролланиш пойгасининг янги хатарли даврасига тортилишига йўл қўймасликдан иборат астойдил иродасини ифода этувчи бир қанча фикр-мулоҳазаларни баён қилди.

Ҳар икки томон масалани тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципига мос келадиган тарзда ҳал этиш йўлини топиш керак, деган фикрни билдирди.

Учрашув ишчанлик вазиятида ўтди.

Музокаралар давом эттирилади.

(ТАСС).

ГФР ФЕДЕРАЛ КАНЦЛЕРИ ШАРАФИГА

СССР Олий Совети Президиуми билан СССР ҳукумати 30 июнь куни Катта Кремль саройида Германия Федератив Республикасининг Федерал канцлери Гельмут Шмидт шарафига зиёфат бердилар.

Федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР ташқи ишлар министри Г.- Д. Геншер, ГФРнинг СССРдаги элчиси Г.- Г. Вик, бошқа расмий кишилар Федерал канцлер билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР Давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев зиёфатда нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам Федерал канцлер жаноблари!

Муҳтарам Федерал министр жаноблари!

Ўртоқлар!

Канцлер жаноблари, навбатдаги учрашувимизни ўтказиш вақти келган эди. Сиз билан биз муҳокама қилишимиз лозим бўлган масалалар етарлича тўпланиб қолди. Бугун биз шу ишни бошладик.

Сиз билан бизнинг диққат-эътиборимиз халқаро масалаларга кўпроқ даражада қаратилганлиги, эҳтимолки, ҳеч кимни ажаблантирмас, дунёдаги вазият мураккаб. Дунёнинг гоҳ у, гоҳ бу районидан ташвишли сигналлар эшитилиб турибди. Тўғри, катта можаро хавфини даф қилишнинг иложи топилаяпти, аммо қалтис нуқталар сақланиб турибди, баъзи жойларда ҳатто кўпайиб бормоқда.

Бизнинг ҳамма масалаларга қарашларимиз бир-бирига мос, деб айтсам нотўғри бўлур эди, аммо биз, чамамда, энг муҳим масалада, чунончи: кескинликни юмшатиш сиёсатига зарар етказилишига йўл қўйиб бўлмаслиги масаласида якдилмиз.

Кейинги ўн йил мобайнида можароли вазиятларни бартараф қилиш, низолар ва ихтилофларни юмшатишнинг муҳим тажрибаси тўпланди. «Совуқ уруш» сарқитларини кўп жиҳатдан тугатишга муваффақ бўлинди. Хельсинкидаги Умумевропа кенгаши бу йўлдаги муҳим босқич бўлди. Ер юзидаги, айниқса Европадаги одамлар эркинроқ нафас олдилар. Улар энди уруш уйларининг остонаси ёнида турмаганини ҳис этдилар.

Аммо шундай бўлса ҳам, ишларнинг шундай боришини ёқтирмайдиган, кескинликни юмшатишни ёқтирмайдиган нуфузли кучлар бор. Улар тангликларни кучайтиришдан, қуролланиш пойгасидан ўзлари учун манфаат оладилар. Аммо катта куч-халқларнинг тинчликка интилиши уларга қарама-қарши бўлиб турибди. Бу интилиш доимий кучдир, шу сабабли ҳеч ким у билан ҳисоблашмаслиги мумкин эмас.

Қуролланиш пойгасига қамчи босиш йўлида тобора янги-янги уринишлар бўлиб турган бир пайтда биз Ғарбга мурожаат этиб, уни бас қилишга, «қўшимча қуролланиш»га доир турли-туман программаларни бир чеккага суриб қўйишга, қуролларнинг янги турлари ва системаларини —ракета, нейтрон, химия қуролли ёки бошқа ҳар қандай қуролларни яратишдан воз кечишга қатъий даъват қиламиз.

Ўртача олисликка учадиган қурол тўғрисидаги масала ҳам ҳал этилиши зарур бўлган масалалар жумласига киради. Эртага биз бу ҳақда ҳам гаплашиб оламиз. Бизнинг мулоқотимиз самарали бўлади, деб умид изҳор этмоқчиман. Боши берк кўчага кириб қоладиган вазиятлар қасддан вужудга келтирилмаса, реалистик сиёсатда бундай вазиятлар бўлиши мумкин эмас, албатта.

Федерал канцлер жаноблари!

Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатлар кўпданоқ халқаро турмушда катта ўрин олиб келмоқда. Ўтмишда орамизда мавжуд бўлган кескинлик Европадаги вазиятга сезиларли таъсир қилар эди. Аксинча, 10 йил муқаддам Москва шартномаси тузилганида, бу воқеа ҳақли равишда янги тарихий даврнинг—қитъада ҳар томонлама амалий ҳамкорлик даврининг муқаддимаси деб баҳоланди. Назаримда биз ўтган ўн йил мобайнида вақтни зое ўтказмадик, деб айтишга ҳақлимиз.

Ўтган оғир йилларнинг қолдиқлари орасидан бир-биримиз тўғрисидаги янги тасаввурлар ўсиб чиқди. Бу тасаввурлар томонларнинг қонуний манфаатларини ҳамда СССР билан ГФР ўртасидаги яхши муносабатлар — иккала мамлакатнинг халқлари учун, шунингдек умуман Европа халқлари учун ҳам яхши неъмат эканлигидан иборат равшан фактни тушунишга асосланади.

Визит давомида мамлакатларимизнинг экономика ва саноатдаги ҳамкорлиги асосий йўналишларининг узоқ муддатли программаси имзоланиши лозим. Жаҳондаги ҳозирги вазият беқарор бўлиб турган шароитда бу ҳужжатнинг имзоланиши ўзаро хўжалик алоқаларини мустаҳкамлашга, шунингдек, чамаси, халқаро экономикани стабиллашга ҳам қўшилган салмоқли ҳисса бўлади.

Биз Совет-Ғарбий Германия муносабатлари хусусидаги ҳамма жиҳатларни қандайдир идеал тарзда тасаввур этмоқчи эмасмиз. Кейинги вақтларда бу соҳада муайян гидирликлар содир бўлди, аммо бунинг учун биз айбдор эмасмиз. Шу билан бирга бугун сизга айтган гапимни яна такрорламоқчиман. Ижтимоий системалар ҳар хил бўлишига ва турли иттифоқларга мансубликка қарамай, иккала мамлакат ҳаётининг ўзи халқаро ҳамжамият олдига қўяётган катта ва мураккаб вазифаларни ҳал этишда табиий шериклар бўлиши мумкин.

70-йилларда кескинликни юмшатиш узоқ ҳаёт кечиришига, халқларнинг тинч келажагини мустаҳкам заминга қўйишга ишончимиз кучайди. Совет халқи ўзининг фикри-зикри ва ишларини шу мақсадга қаратмоқда. Биз Германия Федератив Республикаси билан, шунингдек буни хоҳлайдиган бошқа давлатлар билан ҳам иноқлик ва ҳамкорликнинг шу дамгача синалган йўлларини кенгайтиришга ва янги йўлларини очишга тайёрмиз.

Федерал канцлер жанобларининг соғлиги учун қадаҳ кўтараман!

Федерал ташқи ишлар министри жанобларининг соғлиғи учун!

Европада тинчлик ва кескинликни юмшатиш учун, Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги ҳамкорлик учун!

* * *

Г. Шмидт жавоб нутқи сўзлади.

* * *

Л. И. Брежнев ва Г. Шмидт нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ТАРАДДУД

ПАРТИЯ сиёсий маорифи ва иқтисодий таълими системасида янги ўқув йилига тайёргарлик бошланди.

Шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари сиёсий мактаб ва назарий семинарларни комплектлашни тугалладилар.

Яқинда область партия комитетининг мажлислар залида марксизм-ленинизм асослари мактабининг «Дунёни ўзгартирувчи таълимот» мавзуидаги назарий семинар раҳбарларининг «КПСС иқтисодий сиёсати», «КПСС аграр сиёсати», «Хўжалик механизмини такомиллаштириш» проблемалари бўйича икки ҳафталик ўқуви бўлиб ўтди.

Уни область партия комитети Сиёсий маорифи уйининг мудири З. М. Конопко кириш сўзи билан очди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими лектори, фалсафа фанлари кандидати Ж. Жумаев «КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида ғоявий-тарбиявий иш самардорлигини ошириш масалалари» деган темада доклад қилди.

Икки ҳафталик ўқув давомида пропагандистлар ва назарий семинар раҳбарлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида КПСС идеологик ишни яхшилашнинг актуал масалалари, партиянинг ички ва ташқи сиёсати, партия ўқуви методикаси, шунингдек, ўқув курслари программалари мазмунига доир лекция ва докладлар тингладилар.

Лекция ва докладларни Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва область партия комитетининг масъул ходимлари, республиканинг кўзга кўринган йирик олимлари, пайтахт олий ўқув юртларининг ўқитувчилари ўқидилар.

ОБЛАСТЬ СИЁСИЙ МАОРИФ УЙИДА

Машғулотлар давомида ўқувнинг актив формасига ҳам эътибор берилди. «Партия ўқуви таъсирчанлигини оширишнинг баъзи масалалари», «КПСС — совет халқининг сиёсий раҳбари» темаларида 13 группага бўлиниб, семинар машғулотлари ўтказилди.

Машғулотларнинг бирида меҳнаткашлар орасида марксизм-ленинизм ғояларини пропаганда қилганлиги ва коммунистик тарбия ишидаги актив фаолиятлари учун Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими унвонига сазовор бўлган ўртоқлардан — Калинин районидаги партия XXI съезди совхози пропагандисти Зикрилла Эгамназаров, Тошкент районидаги С. Раҳимов номли колхоз пропагандисти Ҳарис Сулаймонов, Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг пропагандисти Анвар Хожимирзаев ўқув самарадорлигини ошириш, назарий билимларни ҳаёт билан боғлаш, дарс жараёнида тингловчилар активлигини ошириш ва техника воситаларидан самарали фойдаланиш масалаларига доир иш тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Шу кунларда «К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин социалистик революция ва пролетар интернационализми ҳақида», «В. И. Ленин, КПСС социалистик демократия ҳақида», «Социалистик турмуш тарзи» курслари бўйича назарий семинар раҳбарларининг икки ҳафталик ўқувига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Ш. ТУЛАГАНОВ,
область партия комитети Сиёсий маориф уйининг консультанти.

Ҳалима Тўлаганова бундан ўн йил илгари Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига оддий ишчи бўлиб келган эди. Шу йиллар давомида у ишлаш қатори шаҳардаги электрохимия техникумини битирди. У раҳбарлик қилаётган коллектив корхонада КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган ватанпарварлик ҳаракатига биринчилар қатори қўшилди. Суратда: Ҳалима Тўлаганова аппаратчи Н. Попова ишини кўздан кечирмоқда. В. Сироткин фотоси.

ТРАКТОРСОЗЛАР НОРМАЛАРИНИ ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚМОҚДАЛАР

ТОШКЕНТ тракторсозлик заводининг А. Яшченко бошлиқ йиғувчи-слесарлар бригадаси августнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлай бошлади. Бу ерда ҳар куни тракторлар учун топшириқда кўзда тутилганидан 7—8 та кўп олдинги кўприк йиғилмоқда. Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан бригада москваликларнинг ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлаб, беш йилликнинг тўртинчи йили планини 7 ноябргача бажаришга аҳд қилди.

Корхонада йиллик программани Улуғ Октябрнинг 63 йиллигигача бажариш ҳаракати кенг авж олмоқда. Партиянинг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қабул қилган қарор тракторсозларда янги меҳнат шижоатини уйғотди. Ҳар бир иш ўрнида меҳнат унумдорлигини юксалтиришнинг, нормани ошириб бажаришнинг қўшимча резервлари қидириб топилмоқда. Кўпгина участкаларнинг коллективлари шу кунларда графикдан ўзиб меҳнат қилмоқда.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

Тошкент тепловоз депосининг механика устахоналарида пешқадам токарь Эрмат Фахриддинов номини ҳурмат билан тилга оладилар. Ўз касбини пухта эгаллаган бу ишчи ҳар куни нормани икки бараварга етказиб бажармоқда. Ишлаб чиқариш илғорининг меҳнат календарида 1983 йил бошланганига анча бўлди. Суратда: Э. Фахриддинов иш устида.

В. Сироткин фотоси.

Тошкент экскаватор-ремонт заводи коллективи КПСС XXVI съезди шарафига социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқда. Бу ватанпарварлик ҳаракатида 6-цехнинг моҳир ишчиси Рашид Нигматуллин ҳам фаол қатнашмоқда. Тажрибали ишчи шу кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига маҳсулот беряпти.

А. Тўраев фотоси.

АГИТАТОРНИНГ БИР КУНИ

Ўқитувчи Умрқул Мамировнинг номини «Ленинизм» колхозида кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. Бунинг боиси унинг одамшаванда, очиқ кўнгил, хушфеъллигидадир.

Умрқулнинг зиммасига муҳим партиявий топшириқ юкланган: у Мамат Рисбоев бошлиқ 3-бригадада агитаторлик қилади. Колхозчиларни ҳар ҳафтада бир марта дала шийпонига тўплаб, мамлакатда ва чет элда, районда ва «Ленинизм» колхозининг ўзида бўлаётган муҳим воқеалар ҳақида сўзлаб беради. Унинг бевосита иштирокида колхозчилар В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги, меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик куни, Улуғ Ватан урушида фашистлар Германияси устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 35 йиллиги каби шонли саналарни кенг нишонладилар.

Мамиров далачилик бригадасида агитатор бўлгани учун пахтачиликни ривожлантиришга доир масалалар бўйича ихтисослашмоқда. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишда коллективнинг роли, маҳсулот таннархини камайтириш, сифатини яхшилаш масалалари у ўтказадиган суҳбатларнинг асосий мавзуидир. Агитатор республика, область пахтакорларининг кундадик ишлари ҳақидаги ахборотларни диққат билан кузатиб боради, уларнинг илғор тажрибалари ҳақида тингловчиларига ўз вақтида сўзлаб беради.

Мана бугун ҳам Умрқул шийпонга газета кўтариб келди. Туш пайтида ҳамманинг йиғилганлигидан фойдаланиб, гап бошлади:

— Ўртоқлар! Бугунги суҳбатимизда область пахтакорлар Советининг яқин ҳафталар ичида ғўза парваришини қандай ўтказиш лозимлиги юзасидан қабул қилган тавсиялари билан танишасиз.

Шундан сўнг тарғиботчи тавсияларни ўқиб берди. Уни колхозда, бригадада қандай йўл билан амалга ошириш мумкинлиги тўғрисида гапирди, йиғилганларнинг фикр-мулоҳазаларини сўради.

Агитатор колхознинг умумий ишлари ҳақида ахборот беришни ҳам унутмайди. Масалан, бир суҳбатда у ўнинчи беш йиллик даврида хўжалик қанчалик олға босгани, колхозчиларнинг турмуш даражаси юксалгани, қандай ишлаб чиқариш объектлари ва социал-маданий бинолар қурилгани ҳақида гапириб берди. Бундай ўсишга, деб таъкидлади у, бутун коллективнинг меҳнатдаги муваффақияти, ҳар бир кишининг ўз ишига ҳалол муносабатда бўлаётганлиги туфайли эришилди.

Коммунист Умрқул Мамировнинг сиёсий агитация соҳасида самарали ишлаётганига 16 йилдан ошди. Бу даврда колхознинг кўпгина бригадаларида, фермада, трактор паркида агитаторлик қилди. Унинг ҳар бир куни одамлар орасида ўтади. Дарсдан бўшади, дегунча, кўнгли қадрдон далага тортади. Колхоз аъзоларига дилдаги гапларни айтиб, уларни янгиликлар билан ошна қилишга ошиқади.

— КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил июнь Пленуми бутун партиямиз, совет халқи ҳаётида муҳим воқеа бўлди,— дейди у биз билан суҳбатда. Партия XXVI съездини чақириш тўғрисида шу Пленумда қабул қилинган қарор колхозимиз аҳли томонидан зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олинди.

Бундан буён биз, сиёсий агитация ходимлари, Пленум қарорларидан келиб чиқиб, партиямизнинг ўнинчи беш йиллик даврида сиёсий, ташкилий, идеологик соҳалардаги улкан фаолиятини ёрқин, жонли мисоллар билан меҳнаткашларга кенг тушунтиришимиз, КПСС ва Совет давлати ленинча ташқи сиёсий йўлининг тинчликпарварлик моҳиятини чуқур кўрсатиб беришимиз лозим. Бугунги куннинг талаби ана шундай.

Б. ЙЎЛДОШЕВ,
Оққўрғон райони.

КЎНГИЛЛИЛАР КЎМАГИ

ХАЛҚ ДРУЖИНАЛАРИ ҲАЁТИДАН

Халқ дружинаси жамоат тартибини сақлашда совет милициясининг яқин ёрдамчисидир. Областимизда ҳам кўп минг сонли кўнгиллилар фаолият кўрсатишяпти. Уларнинг кўмагида турли рейдлар, текширишлар ўтказиляпти, кечки навбатчилик постлари ташкил этилмоқда. Хўш, йирик саноат шаҳарларидан бири Оҳангаронда бу соҳадаги аҳвол қандай?

— Кўнгилли халқ дружиначилари ҳаракатини марказлаштириш мақсадида уч звенога бўлганмиз, — дея ҳикоя қилади участка инспектори, милиция аълочиси Жўра Умартоев.— Демак шаҳар территориясини шунча қисмга бўлиб, назорат қилинади. Бизнинг дружинамиз составига 30 га яқин корхона, ташкилот ва муассасаларнинг вакиллари кирган.

Жўра ака раҳбар бўлган дружиначилар шаҳар марказида навбатчилик қилишади. Ҳар куни кечки пайт инспектор кабинети кўнгиллилар билан гавжум бўлади. Саккиз-тўққиз кишилик биринчи группа штаб яқинидаги зонада, яна икки группа эса I, II ва V турар-жой кварталларида осойишталикни сақлашади.

Штабда кўнгилли халқ дружиначиларининг навбатчилик графиги тузилган. Унда коллективларнинг каттакичиклиги, дружиначилар группаларининг сони ҳисобга олинган. Графикда қайси корхона ва муассаса вакили қачон, неча марта навбатчилик қилиши аниқ кўрсатилган, унга қатъий риоя қилинади.

Дружиначилар навбатчилигини намунали ташкил этаётган коллективлар кўп. Цемент комбинати халқ дружиначиларининг фаолиятини алоҳида кўрсатишимиз мумкин. Корхона дружиначиларининг бошлиғи П. Новоконов группа аъзолари билан фаол ҳаракат қилади. «Сантехлит» заводи директорининг ўринбосари П. Трифонов ҳам халқ дружинаси жонкуярларидан. Унинг ташаббуси билан сантехлитчилар ҳар ойда беш кун жамоат тартибини назорат қилишни зиммаларига олганлар. Т. Эргашев, К. Ля, М. Эргашев сингари кўнгилли дружиначиларнинг номларини ҳам участка инспектори мамнуният билан тилга олди.

Лекин бу муҳим жамоат ишидан ўзини четга олаётган корхона ва ташкилотлар ҳам йўқ эмас. Кейинги вақтларда район матлубот жамияти, ишчилар таъминоти бўлими, шаҳар савдоси идораси, нон маҳсулотлари комбинати ва алоқа бўлимининг раҳбарлари ишчи-хизматчиларни жамоат тартибини сақлаш учун сафарбар этишга етарли эътибор бермай қўйдилар. Ана шу ташкилотлар навбатчилик қиладиган кунда 25 ўрнига уч-тўрт дружиначи постга келади холос.

Оҳангаронлик кўнгиллилар эришган муваффақиятларини мустаҳкамлашлари, йўл қўйилган камчиликларга барҳам беришлари лозим. Бунинг учун меҳнат коллективларида ҳуқуқ пропагандасига алоҳида аҳамият бериш, уларнинг ички ишлар органлари билан ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш талаб этилади.

А. БОБОБЕКОВ.

КЎЗ ҚУВНАСИН, ДИЛ ЯЙРАСИН

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗГА — ЮКСАК ТУРМУШ МАДАНИЯТИ

ШОНЛИ Коммунистик партиямиз В. И. Ленининг кооператив плани ғояларини ижодий ривожлантириб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини узлуксиз ўстириш йўлидан дадил бормоқда ва айни бир пайтда қишлоқ аҳолиси турмушини қайта қуриш ҳамда маданиятини юксалтириш вазифасини шараф билан амалга оширмоқда. Партиянинг маданий қурилиш соҳасидаги ленинча сиёсати унинг қатор съездлари қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг асарларида, бошқа партия ҳужжатларида янада такомиллаштирилди.

Бу кўрсатмалар асосида областимизда кўп ишлар қилинмоқда. Бундан беш йил аввал Тошкентда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва қишлоқ турмуш маданиятини ошириш масалаларига бағишлаб ўтказилган Бутуниттифоқ илмий амалий конференциясидан сўнг дала меҳнаткашлари турмушини коммунистик асосларда қайта қуришга эътибор кучайтирилди.

Эндиликда қишлоқ кишиларининг дунёқараши ўзгарди. Уларнинг китобга, газета ва журналларга бўлган ҳаваси ортди. Меҳнаткашлар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари хизматидан кенг фойдаланадиган бўлдилар. Колхозлар, совхозлар марказларида қад кўтараётган муҳташам маданият саройлари, клублар ва бошқа маданият муассасаларининг иши мазмунан бойиди. Кейинги йилларда аҳоли орасида ўтказилган социалистик тадқиқотлар кишиларнинг маънавий бойликка интилиши анча кучайганлигини кўрсатди. Хусусан, областнинг Ўрта Чирчиқ, Оҳангарон, Орджоникидзе, Пискент районларида маданий ҳаёт даражасини ўрганиш мақсадида анкета тарқатилди. Ундаги «Оилангизда радио ва телевизор борми?», «Қандай газета ва журналларга обуна бўлгансиз?», деган саволларга аҳолининг деярли 90 проценти ижобий жавоб берган ва ўндан ортиқ газета ҳамда журналларга обуна бўлганлигини билдирган.

Ҳеч кимга сир эмаски, кейинги йиллар ичида меҳнаткашларнинг санъатга бўлган иштиёқи ҳам ортиб бормоқда. Маданият саройларида, клубларда, ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик тўгараклари янги-янги талантларни аниқлаб, халқимизни уларнинг хизматидан баҳраманд этаётир. Жуда кўплаб хўжаликларда кино зали, кинотеатр, халқ университети, лекторий хоналари, мароқли учрашувлар зали комплекс ҳолда қурилган маданият муассасалари ишлаб турибди.

Турмуш маданиятининг ўсиши ва янада ривож топишида қишлоқ зиёлиларининг роли катта. Ўқитувчи, врач, агроном, инженер ва бошқа ходимларнинг дунёқараши, маънавий қиёфаси, ахлоқи, шахсий намунаси, маданий савияси, қишлоқнинг ғоявий ўсишига, кишилар камолотига ёрдам беради. Айниқса, зиёлилар ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга кўп эътибор бермоқдалар. Турмуш маданиятининг ошиб боришида аҳолини эстетик тарбиялашда савдо ташкилотларининг роли ҳам катта. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни янада яхшилаш тўғрисида гапирмасдан бўлмайди. Бундай товарларни кўпроқ ва энг муҳими сифатлироқ ишлаб чиқариш керак. Мамлакатимизда ишлаб чиқилган юқори сифатли моллар инсонда ҳузур-ҳаловат ва ёқимли кайфиятнинг алоҳида туйғусини уйғотибгина қолмай, ўз ватани, ўз коллективи тўғрисида зўр ифтихор ҳиссини ҳам шакллантиради.

Дарҳақиқат, маданий савдо, медицина, маиший хизмат кўрсатиш кишиларимиз онгига ,дунёқарашига, ахлоқий тарбиясига шунчаки, ижобий таъсир ўтказибгина қолмай, балки ишлаб чиқаришда фаол иштирок этишда ҳам, меҳнат унумдорлигини оширишда ҳам муҳим роль ўйнайди. Лекин қишлоқда ҳамма вақт аҳоли учун зарур бўлган замонавий асбоб-анжомлар, мебель, кийим-кечак, пойафзал, стол-стул, китоб жавонлари, комплект буюмлар топилавермайди. Бу муаммони республика савдо ташкилотлари, хусусан «Ўзбекбирлашув» ва Давлат план комиссиясининг жойлардаги органларининг аралашувисиз ҳал қилиб бўлмайди.

Эндиликда қишлоқ аҳолисининг моддий фаровонлиги ўсиб, маданияти ошганлиги талабнинг ўзгаришига ва истеъмол структурасининг яхшиланишига катта таъсир ўтказади. Узоқ муддат фойдаланиладиган молларга, маданий-маиший ва рўзғор буюмларига талаб кўпайди. 1965—1975 йиллар ичида холодильниклар сотиб олиш деярли олти баравар, пилесос—беш баравар, телевизор ва кир ювиш машиналари сотиб олиш икки баравар, рўзғор химияси моллари харид қилиш 16 бараварда ортиқ кўпайди.

Буюк рус адиби А. П. Чехов айтганидек, инсонда ҳамма нарса гўзал бўлиши керак: юз тузилиши ҳам, кийими ҳам, қадди-қомати ҳам, сўзи ҳам, иши ҳам. Инсондаги гўзаллик туйғуси чексиз ва чегарасиздир. Инсон ҳамиша гўзал, чиройли нарсаларга интилади, уларни ҳунук нарсалардан ажратади. Ҳозирги кунда қишлоқ аҳолисининг эстетик дид ва эҳтиёжлари кийим сотиб олишда, йил фаслларига қараб кийинишда, уй ичкарисини жиҳозлашда, санъат асарлари ва безакларни оқилона жойлаштира билишда ҳам намоён бўлмоқда. Бугунги совет кишиси юксак маданиятли, маънавий дунёси гўзал, жамиятнинг илғор кишиси бўлмоғи лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партия XXV съездига қилган ҳисобот докладида бундай деган эди: «Биз совет халқининг моддий фаровонлигини яхшилаш борасида бир талай натижаларга эришдик. Биз бу вазифани бундан буён ҳам изчиллик билан ҳал қилаверамиз. Бироқ моддий имкониятлар ўсиб бориши билан бир вақтда одамларнинг ғоявий ахлоқий ва маданий савияси ҳам муттасил ўсиб бориши зарур. Акс ҳолда бизда мешчанлик, майда буржуа психологияси иллатлари такрор пайдо бўлиши мумкин».

Жамиятимиз ўз тараққиётида тобора юксала борган сари социалистик турмуш ва ахлоқ нормаларидан четга чиқиш борасида ҳануз учраётган салбий ҳоллар айниқса тоқат қилиб бўлмайдиган бўлиб қолади. Молпарастлик, пул, буюмга сажда қилиш, бойликка муккасидан кетиш, хусусий мулкчилик тенденциялари тузумимиз, гўзал ва фаровон, юксак маданиятли ҳаётимиз моҳиятига зиддир.

Айни вақтда ҳаётимиздаги фактлар меҳнаткашлар турмуши моддий шароитларининг яхшиланиши туб ҳаётий ўзгаришлар билан бирга қўшиб олиб борилмаётганлигини, аҳолининг юксак маданиятга эришувини ҳали таъминламаётганлигини кўрсатади. Афсуски, бойлик тўплашдан иборат бемаъни бир нарсани ўз олдига мақсад қилиб қўйган кишилар ҳам йўқ эмас. Уларнинг мешчанлик ахлоқи ва тор мулкчилик психологияси коммунистик ахлоққа, социалистик турмуш тарзига тамомила зиддир. Инсоннинг ҳақиқий бойлиги унинг маънавий дунёси бўлмоғи лозим.

Айрим кишилар кам ўқийди, ўз устида кам ишлайди, натижада руҳан қашшоқ, камбағал бўлиб қолади, фан ва маданият янгиликларидан хабардор бўлиш ўрнига мол-дунё ташвишида юради, ҳақиқий бойликни — моддий бойликда, унинг миқдорий кўпайишида деб билади.

Айрим кишилар меҳнат қилиб топаётган мўл даромадларига яраша маданий ҳаёт кечираётганлари йўқ. Уларнинг уйига кирсангиз рўзғор анжомларининг аралаш-қуралаш, очилган-сочилган ҳолда, бетартиблигини кўрасиз. Сандиқ устида тахланган ёки ерда чанг босиб ётган, қўша-қўша деворларда гиламлар осиғлиқ турганини кўрасиз, лекин, замонавий мебель, маданий моллар бундай хонадонларда деярли кўринмайди. Топилаётган катта-катта даромад кўп ҳолларда турмуш маданиятини оширишга, янги замонавий уй жиҳозлари сотиб олишга эмас, балки ном чиқариш учун қилинган катта тўйларга, ноўрин, эскича маросим ва урф-одатларга ортиқча сарфланмоқда.

«Топган бошқаю, тотган бошқа» деб шуни айтсалар керак. Яхши турмуш кечириш — яхши еб-ичишгина эмас, балки маданий ҳаёт кечириш ҳам демакдир. Бундай оилалардаги эскилик сарқитларини тугатиш, турмуш маданиятини юксалтириш қишлоқ партия, совет ва хўжаликларнинг, барча жамоатчиликнинг диққат марказида турмоғи лозим.

Маданият муассасалари хизматидан ҳам тўла ва унумли фойдаланилмаяпти. Афсуски, ҳануз эртаю-кеч қулфлоғлик турадиган ёки бошқа мақсадларда фойдаланилаётган клуб ва кутубхоналар бор. Чунончи, Оққўрғон районидаги Вотинцев номли, Бўка районидаги Карл Маркс, «Ленинобод», «Октябрь 40 йиллиги» номли, Пискент районидаги Охунбобоев номли колхоз ва совхозларнинг, Оржоникидзе районидаги «Красний Водопад» базасининг «Хўжа-Қўрғон» қишлоғидаги клубларнинг аҳволи бунга тўла мисол бўла олади.

Қишлоқда тарбиявий ва маданий-оқартув ишларининг мазмуни ва кўлами кўп жиҳатдан маданият ходимлари кадрларининг тайёргарлик даражасига боғлиқдир. Ўтказилган текширишлар клуб муассасалари ва кутубхоналари ходимларининг малакасига етарли эътибор берилмаётганлигини кўрсатмоқда. Масалан, областдаги кутубхоначиларнинг қарийб ярмиси махсус маълумотга эга эмас.

Бу проблемани ҳал этишда маданий-оқартув ходимлари кадрларини тайёрлайдиган барча олий ўқув юртлари ва ўрта махсус билим юртлари муҳим роль ўйнашлари лозим.

Бизнинг фикримизча район партия комитетидан бошлаб, бошланғич партия ташкилотларигача, халқ депутатлари район Советларидан тортиб, посёлка ва қишлоқ Советларигача, хўжалик раҳбарларидан тортиб, қишлоқ зиёлиларигача эндиликда колхозчи-деҳқонлар даромадининг сарфиёти — оила бюджети билан қизиқадиган вақт етиб келди. Шуни ҳисобга олиб ҳар бир қишлоқ ва хонадонга кириб бориш, деҳқонларимиз талаб ҳамда эҳтиёжларини яхшироқ ўрганиш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаш лозим.

Қишлоқда турмуш маданиятини ошириш масаласи бу ҳаётий, жуда зарур масаладир. Ана шу проблемани изчил ҳал этишда ҳар бир инсон ўзини даҳлдор деб тушуниши керак. Қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги тафовутни йўқотиш учун партия кўрсатмаларини активлик билан амалга ошириш зарур.

Қ. ОРИПОВ,
Қ. ОРИФХЎЖАЕВ.
фалсафа фанлари кандидатлари.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ОҒИРИНИ ЕНГИЛ ҚИЛИБ

«Узсельстроймеханизация» тресты Келес тажриба-ремонт механика заводининг аҳил коллективи якунловчи йилда зарбдор меҳнат қиляпти.

1973 йилда ташкил этилган бу корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари қишлоқ қурилишлари учун кўплаб янги техника воситалари етказиб бермоқдалар. Чўл зонаси қурилишлари учун автогрейдерлар, мотокаткалар, автокранларнинг янги қисмларини тайёрлаш билан бирга уларни сифатли ремонтдан чиқаришяпти.

Инженер Саидазим Муртазоев етакчилик қилаётган механика цехида 4 бригада «Коммунистик меҳнат коллективи» номини олиш учун мусобақани авж олдириб, жўшқин меҳнат қилмоқда. Шерали Сайдалиев, Антон Пихнер бошлиқ бригадаларнинг токарь, слесарлари йил бошидан унумли ва намунали ишлаш ташаббуси билан майдонга чиқишди. Александр Борисов, Икром Иброҳимов каби тажрибали мутахассислар сувоқчилик ишларини механизациялаш, қишлоқ қурилишларида ишлатиладиган турли техника воситаларини муддатидан илгари ремонт қилиш юзасидан қўшимча социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Улар шу йилнинг ўтган 5 ойи мобайнида бино деворига қоришма пуркайдиган 20 дан ортиқ ПРШ-6 маркали машина ва турли станокларни ремонт қилиб беришди.

Цехда жўшқин меҳнат қилаётган электр пайвандчилар, тажрибали токарларни учратдик. 4 разрядли электр пайвандчилар — Масния Ҳамитова, Бозорбой Устаев, Шуҳрат Абдуазизовлар ойлик нормаларини 140—145 процентдан адо этишмоқда. Куни кеча шу цехнинг Абдулазиз Қосимов, Фарид Япаров, Петр Кашиулин, Мурод Худойберганов каби комсомол-ёшлари кўтарма кран мосламалари ремонтини муддатидан 10 кун илгари қўлдан чиқарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

Рўзим Ушуров, Саидакром Қосимов бошлиқ бригадаларнинг қўли гул аъзолари ибрат кўрсатиб ишламоқдалар.

Биз цехнинг илғор слесари Икром Иброҳимов ҳақида илиқ сўзлар эшитдик. Ўз касбига меҳр қўйган бу йигит илғор рационализатор ҳамдир.

Бу цехда илгарилари ҳар бир қувур биттадан ўлчаб кесиларди. Эндиликда Икром Иброҳимовнинг ижодий изланиши натижасида 18—20 та қувур бир вақтнинг ўзида исталган размерда махсус станокларда кесилмоқда.

Қурилишларда электр пайвандчи муҳим аҳамият касб этади. Лекин, электр токи бўлмаган жойларда — чўл ва даштларда электр пайвандни қандай амалга ошириш мумкин? Цех коллективи бу муаммони ҳам ижобий ҳал этди. Синчков, тадбиркор кишиларнинг самарали меҳнатлари натижасида янги типдаги АСП-1 аппарати бунёдга келди. Эндиликда бу арзон, ўнғай ва қулай аппарат ёрдами билан ҳарқандай чўл ва даштларда бензин ва солярка ёнилғиси билан пайвандлаш ишларини аъло даражада бажариш мумкин.

Бу янгилик республика Қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда жойлардаги трестлар бунёдкорларига жуда манзур бўлди. Ҳозирги вақтда бу аппаратга бўлган талаб кун сайин ортиб бормоқда. Цех ишчилари шу йилнинг ўзида ана шундай аппаратдан 30 тасини ясаб, турли қурилиш объектларига етказиб бериш мажбуриятини олган.

— Корхонамиз ҳали ёш. Шундай бўлса-да, коллективимиз аъзолари муайян ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Биз йил сайин буюртмаларни шараф билан адо этиб келяпмиз. Бу йил 1 миллион 400 минг сўмлик турли маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқдамиз. Шу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида 600 минг сўмликдан зиёд буюртмани адо этдик, — дейди биз билан суҳбатда корхона директори Эркин Исабоев.— Шу билан бирга корхонада айрим камчиликлар ҳам мавжуд. Жумладан, янги цех қурилишини жадаллаштириш юзасидан «Узсельстроймеханизация» тресты раҳбарларидан ёрдам кутамиз...

Ф. АБДУРАҲИМОВ,
Х. ШАРИПОВ.

САНОАТ МАВЗУИДА

САНОАТ мавзуидаги материалларни матбуотда ёритиш журналистлардан ўзига хос чуқур маҳоратни, шу соҳа бўйича билимдонликни тақозо этади. Корхона ва ташкилотларда социалистик мусобақани тўғри ташкил этиш ва унинг таъсирчанлигига эришишда, меҳнат беллашувининг самарали формаларини оммалаштиришда газета ходими ҳамда ишчи мухбирларнинг ҳиссаси салмоқли бўлиши керак.

«Тошкент ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги ишчи мухбирлар университетининг навбатдаги машғулотида «Совет Ўзбекистони» газетаси саноат, капитал қурилиш ва транспорт бўлимининг мудири Ж. Холқосимов шу мавзуда суҳбат ўтказди.

Қизиқарли ва фойдали бўлган бу суҳбат тингловчиларда чуқур таассурот қолдирди.

САМАРАЛИ ТАКЛИФЛАР

РЕЗИНА-ТЕХНИКА заводи областимизнинг пешқадам корхоналаридан ҳисобланади. Унинг меҳнатсевар коллективи давлат планлари ва зиммага олинган социалистик мажбуриятларни доим ортиғи билан бажаришга эришмоқда. Ишлаб чиқаришнинг барча техник-иқтисодий кўрсаткичлари муттасил ортиб бормоқда. Ҳозирги вақтда заводда биророта ҳам қолоқ цех, участка, смена ёки бригада йўқ. Ишчиларнинг деярли ҳаммаси нормани тўла ва зиёдаси билан бажармоқда. Бу, корхонада янгийўлликларнинг «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» шиори остида бошлаган ташаббуси кенг оммалашганлиги натижасидир.

Тўғри, барча корхоналарда бўлгани каби заводимизда ҳам қолоқ ишлаб чиқариш участкалари, коллектив меҳнатининг янада унумли бўлишига халақит бераётган камчиликлар йўқ эмас. Масалан, айрим бўлинмаларда ҳали ҳам қўл меҳнати кўп сарфланмоқда. Маълумки, бундай шароитда меҳнат унуми кўнгилдагидек бўлмайди. Айрим технологик жараёнлар тўла механизациялашмаган. Бу ҳам ўз навбатида ишга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Шунинг учун ҳам коллектив бу камчиликларни бартараф этиш, техника тараққиётини жадаллаштириш ва мавжуд технологияни такомиллаштиришга алоҳида эътибор бермоқда. Шу мақсадда кўплаб ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилаяпти. Ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга корхона ихтирочилари ва рационализаторлари муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Улар ўзларининг ижодий изланишлари, таклифлари билан қўл меҳнати сарфининг камайишига, материаллар ва хом ашёнинг тежалишига, айрим жараёнларнинг тўла автоматлашиши ва механизациялашга ёрдам бермоқдалар.

Корхона новаторлари ўтган хўжалик йилида кўплаб рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини амалга оширдилар. Улар

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЕТИ — МУВАФФАҚИЯТЛАР ОМИЛИ

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ихтиролар ва кашфиёт ишлари бўйича давлат комитетига ихтиро сифатида тасдиқлаш учун 30 га яқин илтимоснома билан мурожаат қилдилар. Тармоқ тажриба конструкторлик бўлими бошлиғи, техника фанлари кандидати Ҳ. Асадов ихтиро деб тан олиниши илтимос қилинган 12 таклиф билан чиқди. Шу бўлимнинг ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш сектори раҳбари А. Юсупов 11 та ихтиро автори ҳисобланади. Инженер С. Казаченко ҳам қатор ихтиролар яратди.

Бутуниттифоқ Ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти бошланғич ташкилоти аъзолари ҳам ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришда фаоллик кўрсатишяпти. Ўтган йили корхона техника советига 172 та рационализаторлик таклифи кўриб чиқиш учун ҳавола этилди. Бу таклифларнинг кўпчилиги бўйича иқтисодий самара ҳисоблаб чиқилди. Ана шу янгиликлар туфайли ҳар йили давлатнинг 300 минг сўмликдан кўпроқ маблағи тежаб қолиниши мумкин.

Ҳозирги вақтда корхонада ишловчи ҳар 12 кишининг бири рационализатор ҳисобланади. Цех бошлиқларидан Г. Шамсуддинов ва И. Ҳайруддинов, инженерлардан Я. Ҳакимов, А. Юсупов, буғ билан таъминлаш насослари машинисти В. Садовская, йиғувчи-елимловчи Ф. Аҳмадиева ва бошқалар корхонанинг энг яхши ижодкор ишчилари ҳисобланишади.

Ишлаб чиқариш новаторлари ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилида ҳам юксак марраларни кўзлаб изланиш олиб боришяпти. Улар йил бошида камида 270 минг сўмлик иқтисодий самара берадиган таклифлар билан чиқишга аҳд қилишган эди. Улуғ доҳий В. И. Ленин таваллудининг 110 йиллиги байрам қилиниши муносабати билан бу маррани қайта белгилашди. Йил давомида 320 минг сўмлик фойда келтирадиган таклифларни амалга ошириш бўйича зиммаларига янги мажбурият олишди.

Новаторлар йил бошидан бери қатор таклифлар билан чиқишди. Улар орасида ишлаб чиқариш чиқиндиларидан қайта фойдаланишга қаратилган қимматли таклифлар ҳам бор. Натижада чиқиндилардан кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқариш кўпаймоқда. Масалан, йиғувчи-елимловчи Ф. Аҳмадиеванинг буюмларни йиғишни тезлаштиришга қаратилган усули 1200 сўмлик иқтисодий самара келтиради. Ремонт-механика цехи слесари Л. Серебряков таклифлари ҳар йили 7248 сўмлик маблағни тежаб қолишга ёрдам беради. Бир группа новаторлар болалар аравачалари шинасини тайёрлашда икки ўринли пресс формадан фойдаланиш схемасини такомиллаштирдилар.

— Рационализаторлар ва ихтирочилар ижодий изланишини ҳам планлаштириш лозим,— дейди рационализация ишлари бўйича инженер А. Никитина.— Уни ўз ҳолига ташлаб қўйиб бўлмайди. Новаторларнинг изланиши маълум бир мақсадга қаратилмоғи керак. Корхонамизда бунга алоҳида эътибор берилмоқда. Техника информацияси яхши йўлга қўйилган. Ишлаб чиқариш бўлинмалари ўртасидаги социалистик мусобақа натижаларини якунлашда новаторлик ҳаракати ва унинг самараси ҳам ҳисобга олинаяпти. Айниқса, тармоғимизнинг илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш конструкторлик ташкилотлари адабиётидан кенг фойдаланамиз. Айни вақтда новаторларимизнинг қимматли ва қизиқарли таклифлари бўйича турдош корхоналар учун техника ахбороти тайёрлаб юборамиз.

Бу тадбирлар ҳам ишчиларимизнинг ижодий изланишини кенгайтиришга олиб келаяпти. Корхонамиз ихтирочилари ва рационализаторлари бундан буён ҳам ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини оширишда коллективимизнинг яқин ёрдамчилари бўлиб қоладилар.

А. РАЗЗОҚОВ,
Ангрендаги резина-техника заводи ходими.

Июнь — июль ойлари ҳосил тўплашда ҳал қилувчи давр бўлганлиги учун ғўзаларни сифатли суғориш ҳам муҳим тадбир ҳисобланади. Чиноз районидаги «Москва» колхозининг 11-бригадаси сувчилари Жумабек Ўтегенов ва Розиқ Фозиловлар шу кунларда ғўзани саратон сувига қондиришга ҳаракат қилмоқдалар. Айни зарур пайтда оби-тобида сув ичган ниҳолларда ҳосил тугунчалари кун сайин кўпаймоқда.

●

«Политотдел» колхози пахтакорлари ғўза парваришини намунали олиб бориб, ниҳолларнинг серҳосил бўлиб ўсишини таъминламоқдалар. Айниқса, 3-бригада далаларида культивация ўтказиш ва суғориш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилаётир. Бригада аҳли бу йил 45 центнерлик марра учун курашмоқда.

А. Абалян фотоси.

ҒАРОЙИБ КЎЛАНКА

Ҳожиакбар Шайхов аслида инженер бўлиши билан бирга илмий-фантастик ҳикоялар, қиссалар ва очерклар тўпламининг муаллифи. Асарлари Бутуниттифоқ матбуотида ҳам эълон қилинган. Чунончи, 1977 йили «Искатель» журналида унинг «Мерос» номли фантастик ҳикояси босилиб чиқди. Москвадаги «Молодая гвардия» нашриётида чиқадиган «Фантастика-79» альманахида унинг «Рене жумбоғи» номли қиссаси чоп этилди.

Ҳозирги ўзбек адабиётида илмий фантастика жанрини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ҳожиакбар Шайхов 1979 йил учун Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреатлигига сазовор бўлди. Қуйида Ҳ. Шайховнинг янги қиссаси — «Ғаройиб кўланка»дан парча эълон қилаётирмиз.

(ИЛМИЙ-ФАНТАСТИК ҚИССАДАН ПАРЧА)

Ойиси ва дадасининг яккаю-ягона эрка қизи бўлган Сурайё уйга бугун жуда таъби тирриқ бўлиб қайтди. Ойиси пешонасидан ўпиб, «Яхши ўйнаб келдингларми, она қизим? Терган лолаларингиз қани?», деган саволига ҳам жавоб бермай, боши оғриётганини баҳона қилиб, ётоқхонасига кирди-ю ўзини кроватига ташлади.

Бугун у ўз шахсий ҳаётида катта, кечириб бўлмас бир хатога йўл қўйилганини илк марта англаб етгандай эди. Ҳа, ота-онаси унга болалигиданоқ ҳамма нарсани муҳайё қилиб бераверишди. Қизнинг отаси катта бир техникавий олий ўқув юртида кафедра мудири бўлиб ишлар, онаси медицина институтида дарс берар, умуман: оиласи ўзига тўқ, пири-бадавлат хонадонлардан эди. У бутун болалиги давомида ками-кўст нималигини билмади. Ўрта мактабни ҳам яхши баҳоларда тамом қилди. Маҳаллада ҳам, мактабда ҳам ҳамма уни бахти кулган, келажаги порлоқ қизлардан деб билишарди. Бироқ бугун у ўзини ҳаётда энг муҳим нарса — мустақилликка ўргатишмаганини илк бор пайқаган эди. У ҳамма нарсада ота-онасига орқа қилишга ўрганиб қолганди. У энг оддий масала бўйича ҳам ҳеч қачон ўзи мустақил қарор қабул қилмас, доим ота-онасининг маслаҳатига суяниб иш кўрар эди. Бу ҳол унда ташаббускорлик ҳиссининг умуман юзага келмаслигига омил яратганди.

Бу қандай шармандаликки, боя у Собир ўлиб-тирилиб сержант ва бошқаларга аҳволни тушунтираётганда, унга заррача бўлса ҳам ёрдам беришнинг уддасидан чиқа олмаса-я?!

Улар машинада Фанлар академияси биноси қошига етиб келишгач, юз берган ҳодиса, айниқса, ҳаммасидан ўтиб тушди. Ҳаммалари машинадан тушишаркан, ҳалиги икки олимдан бири Дилафрўз билан Хосиятга мурожаат қилиб:

— Қани, сизлар биз билан юрингглар, қизлар, — деган, кейин Сурайёга қараб қўшимча қилганди: — «Сизга эса, синглим, руҳсат, кеч бўб қолди, ота-онангиз ҳавотир олиб ўтиришгандир.

Ушанда Сурайё аламдан тарс ёрилай деди. Ўша мингаймас Хосият ҳам нимадир қилибди, кимгадир керак бўлибди, у эса ҳеч нарсанинг уддасидан чиқолмай, уйига деярли ҳайдалиб ўтирса-я!.. Бу қандай шармандалик?!.

Нима учун Дилафрўз ҳамма нарсани шартта-шартта ва осонгина ҳал қилади. Чунки у мустақил фикр юритади. Нима учун Дилафрўзга ҳамма нарса аниқ ва равшан ва унинг учун дунёда айтарли ҳеч қандай жумбоқ йўқ? Шунинг учунки, у ҳамма ўқиган, ўрганган нарсаларини пайтида мустақил равишда ҳаётга татбиқ қилишни билади.

Хўш, Сурайё-чи?.. У бирор ишкалроқ масала чиқиб қолса, бўлди, ота-онасининг олдига югуради. Ахир ақлли одамлар турганда, ўзи бош қотириб ўтиришининг нима ҳожати бор?! У юзага келган вазиятда барибир уларчалик оқилона қарорга келолмайди. Ахир ота-онасининг ақли билан унинг ақлини таққослаб бўлармиди?!. Мана, масаланинг илдизи қаерда!

Наҳотки у бир умрга шундайлигича қолиб кетса? Мана, институтни ҳам тамомлаяпти. Дадаси билан ойисининг ёшлари ҳам бир жойга бориб қолди. Улар чексиз умр кўришмайди, ахир! Тўғри, у Собирга турмушга чиқади. Ундан у ёғига Собирнинг ақли ва мустақиллиги ҳисобига яшайвериши мумкин. Лекин қачонгача араванинг охирги ғилдираги бўлиб, олдинги ғилдираклар қаёққа тортса, ўша ёққа кетаверади? Фалакнинг гардиши билан бирор тасодиф туфайли Собирдан ажралиб қолса-чи? Ёки Собир бошқа қизни яхши кўриб қолиб уни ташлаб кетса-чи? Унда кимга суянади? У ҳолда ҳаётнинг мураккаб сўқмоқларида учраган биринчи тўсиқ олдидаёқ боши тошга урилиши аниқ-ку?!.

Айтишларича, инсон характеридаги асосий фазилатлар боғча ёшида шаклланар экан. Наҳотки унинг хулқ-атвори шундайлигича қолаверса? Наҳотки уни ўзгартиришнинг бирор йўли бўлмаса?.. Мумкин эмас! Бирор йўли бўлиши керак! Албатта, бор!..

Эшикдан кирган онаси унинг ҳаёлини бўлди. Гарчанд Сурайё кўзларини юмиб ётган бўлса ҳам, онасини худди кўриб тургандай эди: мана у, унсизгина одимлаб келиб унинг тепасида тўхтади. Меҳр тўла нигоҳ билан қизга термуларкан, журъатсизгина сўради:

— Она-қизим, бошингиз оғриётган бўлса, дори олиб келиб берайми?

—Дадаси ҳам у билан худди шу тахлит майин овозда «сиз» сираб гаплашади. Сурайё бошини четга ўгирди:

— Керакмас.

— Бўлмаса чиқиб бир пиёла иссиқ чой ичиб олинг. Ё шу ерга олиб келайми?

— Ҳожати йўқ.

— Ихтиёрингиз, она-қизим, бўлмаса ўзингиз чиқарсиз.

Ойиси яна унсизгина одимлаб айвонга кетди. Доим шу аҳвол. Уни ота-онаси гўё кафтларида тутишга интилишади. Ҳаёт доим одамни кафтида тутмайди-ку? У тўлқинга ўхшайди. Бир гал эркалатса, бир гал бурнингни қонатади. Нега буни ҳисобга олишмайди булар?

(Давоми 4-бетда).

Илмий изланишлар маҳсули

● ДУНЕДА ҒЎЗАНИНГ НЕЧТА НАВИ БОР?
● МЎЪЖИЗАКОР ЎСИМЛИКНИНГ ОЛТИН ФОНДИ
● ПАХТАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ ЙЎЛИДА

Кумушдек товланиб турган бир чаноқ пахта! Уни қўлга олишингиз билан баҳри-дилингиз очилиб кетади. Йил бўйи қилинган меҳнатнинг, ақл-заковатнинг маҳсули бу!

Бебаҳо хом ашё сифатида эъзоз топган ана шу дурдона дунёнинг кўпгина мамлакатларида пахтачилик касбига меҳр уйғотди. Ҳозир 70 га яқин мамлакатда «оқ олтин» етиштирилмоқда. Агар «пахтачилик» картаси яратилса борми, булар катта бир диаграммани ташкил этган бўлур эди.

Аммо, серқуёш Ўзбекистон «оқ олтин»нинг чинакам ижодкорлари диёри сифатида жаҳонга машҳур. Республикамиз бугунги кунда пахтачилик илмининг академиясига айланиб қолди. Шу боисдан бу дурдона ўсимлик намуналаридан иборат ноёб коллекция худди шу ерда вужудга келтирилди.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида яқинда намойиш қилинган «Техник ўсимликларни етиштиришда ўзбек олимларининг ҳиссалари» деган экспозициядаги мана бу рақам кўпчиликнинг эътиборини ўзига тортди. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти коллекциясида ғўзанинг 8242 нави мавжуд.

Оржоникидзе районининг Ялангоч посёлкасида жойлашган мазкур катта илмий муассасада 9 мингга яқин турли хил нав пахта намуналари тўпланган. Уларни яратиш йўлида жаҳон селекционерлари озмунча изланганми?

Пахта етиштираётган мамлакатлардан олинган ғўза навларининг бу ноёб коллекцияси институтнинг ботаника лабораториясида жамланган бўлиб, у катта чаманзор пахта майдонини эслатади. Мазкур коллекцияни вужудга келтиришнинг ўзи бўлмади, албатта. Бунинг учун турли чет эл мамлакатлари билан алоқалар боғланди, ёзишмалар йўлга қўйилди. Бу хайрли иш ғўзалар билан тиллашаётган мутахассислар томонидан қўллаб-қувватланди, ўз навбатида жойларда яратилган ғўза навларидан намуналар институт фондига юборилди.

Умумхалқ мулкига айланиб қолган ана шу ноёб коллекцияни ўрганиш, тадқиқ этиш ишлари лабораторияда давом эттирилади. Ғўза селекциясини такомиллаштириш мақсадида улар турли иқлим шароитига мослаштирилади. Ҳар бир навда содир бўлаётган ўзгаришлар илмий хулосалар сифатида синчиклаб ёзиб борилади.

Кейинги йилларда институт Америка Қўшма Штатларидан, Ҳиндистон, Покистон ва Судандан янги нав пахта ва чигит намуналарини олди. Бу навлар устида ҳам тажриба ишлари бошлаб юборилди. Илмий муассасанинг питомниги ва тажриба участкаси чинакам синов майдонига айланиб қолди.

Коллекцияни бойитиш ва тажриба ишларини янада кенгайтириш йўлида муҳим тадбирлар белгиланди. Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академияси Ўрта Осиё бўлими президиуми қарори билан институт базасида ягона умумиттифоқ коллекцияни яратишга киришилгандан сўнг қатор янгиликлар амалга ошди. Бунда йирик коллекциянинг бунёд этилиши ғўза генетикасини тадқиқ этиш соҳасида тўпланган тажрибаларни йирик илмий муассасада марказлаштириш имконини берди.

Селекционер, генетик ва ботаник олимларнинг самарали изланишлари туфайли мамлакатимизда пахтачиликнинг ноёб олтин фонди яратилди. Ана шу бойликдан самарали фойдаланиш Ватан пахтачилиги истиқболи билан чамбарчас боғланган.

Совет селекционерлари олдида ҳозир улкан вазифалар турипти. Ўрта толали пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 100 центнерга, ингичка толали пахта ҳосилдорлигини эса 50 центнерга етказиш келгусида кўзланган режалардан ҳисобланади. Бундай муваффақият шубҳасиз ана шу ноёб олтин фонддан унумли фойдаланиш орқали амалга оширилади.

Шу мақсадда умумиттифоқ коллекциясини бойитиш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Пахта уруғчилигини сақлаш учун замонавий қурилмалар тайёрланмоқда. Илмий муассаса ҳузурида янги ташкил топган ихтисослаштирилган пахта карантин питомниги муҳим аҳамият касб этди. Бу ерда чет элдан олинган ғўза навлари ва чигитлар намуналари кўрилади.

Кейинги йилларда институтнинг чигит интродукцияси ва коллекцияси лабораторияси малакали мутахассислар билан таъминланди. Шу билан бирга мутахассис олимларнинг шимолий ва жанубий Америкага, Африкага, Австралияга, Ғарби-Шарқий Осиёга илмий сафарларини уюштириш кўзда тутилди. Бу тадбир шубҳасиз мавжуд коллекцияни чет элдаги ғўза нави намуналари билан бойитиш имконини беради.

Республикамиз институт ва илмий лабораторияларида, тажриба станцияларида янги ҳосил қилинган истиқболли ғўза навларидан бир нечтаси яқинда коллекциядан муносиб ўрин олди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институти тақдим этган нав пахталар ҳам диққатга сазовордир. Бу илмий муассаса радиобиология лабораториясининг ўзида кейинги вақтда бир нечта нав яратилди. Ўрта ва ингичка толали пахталар ҳам ўзига кенг йўл топди.

«АН-402» нав пахта лаборатория ходимларининг жиддий ютуқларидан бири бўлди. Серҳосил ва машина теримига жуда қулай бу хил ғўза намуналари ҳам коллекция фондидан ўрин олди.

Селекционерларнинг илмий изланишлари туфайли бунёд этилаётган нав пахталарнинг бу улкан коллекцияси ҳам чинакам тадқиқот мавзусига айланиб қолди. Бу ерда қилинаётган ишлар, амалга оширилаётган тадбирлар қишлоқ хўжалиги фани ва ишлаб чиқаришига оид каталог ҳамда бюллетенларда ўз аксини топмоқда. Бу нашрлар орқали умумютуқлари оммалашиб, жаҳон селекционерлари мулкига айланиб бормоқда.

А. АКБАРОВ,
С. ҲАСАНОВ.

ИНСОНИЯТНИНГ БЕБАҲО БОЙЛИГИ

Бригадамиз аъзолари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини зўр қувонч билан кутиб олдилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Тинчлик — инсониятнинг бебаҳо бойлигидир» деган сўзлари бизни айниқса тўлқинлантириб юборди. Бинобарин ер куррасида тинчлик учун кураш — ҳар бир инсон тақдири учун кураш демакдир. Партия ва давлатимиз бутун инсоният, ҳар бир инсон тақдири учун изчил кураш олиб бормоқдалар.

Биз КПСС ва Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини тўла маъқуллаймиз. Бу соҳада қўйилган ҳар бир қадам бизни янги меҳнат ғалабалари сари руҳлантираверади.

М. ҲОСИЛОВ,
Паркент районидаги «Паркент» совхозининг бригада бошлиғи, область Советининг депутати.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ РАҲБАРЛАРИГА ВСРнинг ОЛИЙ МУКОФОТЛАРИ

ХАНОЙ, 30 июнь. (ТАСС). Вьетнам Социалистик Республикаси Миллат мажлисининг доимий комитети ва ВСР ҳукумати КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневни ВСРнинг олий мукофоти — «Олтин юлдуз» ордени билан мукофотлаш тўғрисида қарор қабул қилганлиги хусусидаги хабар бу ерда эълон қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов ҳам ВСРнинг олий мукофотига сазовор бўлдилар.

Совет раҳбарлари Совет Иттифоқи билан Вьетнам Социалистик Республикаси ўртасида қардошларча дўстлик, жанговар бирдамликни ва ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантиришга қўшган жуда катта ҳиссалари учун мукофотландилар.

ЭРОНДАГИ ВОҚЕАЛАР

ТЕҲРОН, 30 июнь. (ТАСС). Эрон революциясининг раҳбари оятилло Ҳумайни мамлакат раҳбарлигининг бошқариш ишларидаги самарасиз методларни кескин танқид қилган эди. Бу танқид Эронда катта шов-шувга сабаб бўлди.

Президент Банисадр Форс агентлигининг мухбири билан қилган суҳбатида бу танқиднинг ҳаққоний эканлигини тан олди ва министрликларнинг қониқарсиз ишлаётганлигини, текшириш мақсадида уч кишидан иборат махсус комиссия тузилганлигини ва унинг илтимосига кўра Ҳумайнининг куёви оятилло Ашраки шу комиссия аъзоларидан бири бўлганлигини хабар қилди.

Банисадр Ҳумайнининг ўз шаънига қилган танқидига жавобан президент маъмурий аппаратнинг фаолиятига таъсир ўтказиш воситаларига эга эмаслигини таъкидлади ва давлат бошлиғига тегишли ваколатлар бериш зарур эканлигини айтди.

Хабар берилишича, Ҳумайнининг даъватига мувофиқ Эронда «муассасаларни тозалаш ва соғломлаштириш» кампанияси бошланган эди, шу кампания давомида ҳукумат амалдорларидан 584 киши ишдан бўшатилди. Кейинги ўн кун ичида эронликлардан 1.000 га яқин киши «собиқ шоҳ режими билан алоқадор бўлганлиги учун» эгаллаб турган вазифаларидан маҳрум этилди.

ВЬЕТНАМНИНГ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ

ВЬЕТНАМ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ ТЎРТ ЙИЛЛИГИГА

Бу воқеа тарихнинг мулки бўлиб қолди. Мамлакатдаги барча шаҳар ва вилоятларнинг вакиллари бўлмиш Миллат мажлисининг депутатлари бундан тўрт йил муқаддам, 1976 йил 2 июлда Вьетнам Социалистик Республикаси тузилганлиги тўғрисидаги қарорни бир овоздан қабул қилдилар. Ана шу қонуний акт Вьетнам узил-кесил бирлашганлигини тасдиқлади. Империалистик ва реакцион кучларнинг аралашганлиги натижасида Вьетнам узоқ йиллар мобайнида икки қисмга ажратиб юборилган эди. Қарийб ўттиз йил мобайнида қонли кураш давом этди, республиканинг неча юз минглаб ўғил-қизлари ватанни бирлаштириш учун жонларини фидо қилдилар.

«Вьетнам — битта мамлакатдир. Вьетнамликлар — битта халқдир. Дарёлар қуриб қолиши мумкин, тоғлар емирилиши мумкин, лекин бу ҳақиқат ҳеч қачон ўзгармайди». Хо Ши Миннинг шу сўзлари Вьетнам халқининг мамлакатни бирлаштириш йўлидаги орзу-тилакларини ифода этди. Бу орзу-тилаклар эндиликда рўёбга чиқди. Эндиликда Вьетнам иқтисодий, маданий жиҳатдан ва энг муҳими, халқнинг қудратли иродаси, ўз истиқболига ишонч, ўзининг жанговар авангарди — Вьетнам Коммунистик партияси теварагида метиндек мустаҳкам жипслиги билан ягона, яхлит бир мамлакатдир.

Социалистик сектор экономикада ҳал қилувчи куч бўлиб қолди. Давлат корхоналари ва кооперативлар қишлоқ хўжалиги ҳамда саноат маҳсулотининг кўп қисмини тайёрлаб бермоқда. Француз мустамлакачилари ва Америка империалистларига қарши ўттиз йил давом этган уруш даврида экин экилмай қолган ерларни ўзлаштириш йўлидаги кенг ҳаракат авж олиб кетди. Бунинг натижасида республиканинг харитасида янги иқтисодий районлар пайдо бўлди. Бу районларда қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилмоқда. Мамлакатнинг жанубий қисмида илгари «ортиқча» деб ҳисобланган юз мингларча кишилар иш билан таъминланди. Вьетнам Социалистик Республикасида тўрт йил ичида ўзлаштирилмай экин экилган майдонлар қарийб бир миллион гектар кўпайди. Бу ерларда шолидан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Бу эса мамлакатнинг озиқ-овқат проблемасини ҳал этишда анча илгари силжиш учун имконият яратиб берди.

Шу даврда замонавий социалистик индустрияни вужудга келтириш йўлида ҳам кўп иш қилинди. Вьетнам икки йил ичида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолди.

Ягона Социалистик Вьетнамнинг муваффақиятлари империалистик кучларни ва Хитой экспансиячиларини талвасага солмоқда. Пекин Жануби-Шарқий Осиё ерларини бундан буён Хитойга қўшиб олиш учун йўл очиш мақсадида кўпданоқ Вьетнамни ўзига бўйсундириш ва Ҳинди — Хитойни босиб олиш режаларини тузиб қўйган. Лекин ВСРнинг мавжудлиги Хитой гегемончиларининг қора ниятларини амалга оширишларга ҳалақит берган ва бартараф қилиб бўлмайдиган ғов бўлиб қолди. Пекин шу йиллар ичида Вьетнамга тазйиқ ўтказишга уринди, уни ўзининг авантюристик сиёсати изидан боришга мажбур қилиш учун интилди. Барча воситалар ишга солинди — Вьетнамга иқтисодий ёрдам берилмай қўйди ва бу мамлакатдаги Хитой мутахассислари чақириб олинди. Вьетнамга қарши туҳмат кампанияси кучайтириб юборилди ва чегарада қуролли иғвогарлик уюштирилди. Ниҳоят, Хитой раҳбарлари ўтган йилнинг февраль ойида ошкора агрессия йўлига ўтиб, олти юз минг кишилик армияни ана шу озод мустақил социалистик мамлакатга қарши ташлади.

Халқаро майдонда кенг қўллаб-қувватланган Вьетнам синовларга шараф билан бардош берди. Агрессорларга қаттиқ зарба берилди ва улар ВСР территориясидан ҳайдаб чиқарилди.

Вьетнам халқи доимо хушёрдир. Аҳоли ва халқ қуролли кучлари жангчилари ватаннинг муқаддас чегараларини фидокорона қўриқлаб турибдилар.

Ханой.

В. ХРЕКОВ,
ТАСС мухбири.

ВЕТЕРАНЛАР ИЗЗАТДА

Оққўрғонда ташкил этилган колхозлараро профилакторийда ҳар сменада меҳнат ветеранларидан юз киши дам олиб, саломатлигини мустаҳкамламоқда.

Профилакторий уч қаватли бўлиб, даволаниш, дам олиш учун барча қулайликлар яратилган. Бу ерда икки киши учун бир хона ажратилган. Биринчи қаватда даволаш муассасалари жойлашган. Профилакторийда физиотерапия, балчиқ ёрдамида беморларни даволаш йўлга қўйилган. Ветеранлар асосан дам олиш жойига колхоз ва совхозлар йўлланмаси билан келишади. Бу профилакторий ўтган йили ўтказилган Бутуниттифоқ конкурсида учинчи ўринни олди ва минг сўм миқдорида пул мукофоти билан тақдирланди.

Шундай профилакторий Тошкент районида ҳам ишлаб турибди. «Оқ олтин» деб номланган бу шифохона маскани яна ҳам кенгаймоқда. Ҳадемай, у ўз бағрига 300 кишини қабул қилади.

М. ЗАРИПОВ.

ҒАРОЙИБ ҚЎЛАНКА

(Боши 3-бетда).

Сурайё бугун юз берган ҳодисадан кейин илк марта ўзини онасига нисбатан алланечук бегона ҳис қилмоқда эди. Даҳшатли қўланка унинг кўп йиллардан бери англамай юрган қусурини очиб берган, кўзини очган эди.

У энди нима қилиши керак? Қўланкага қарши курашиш бўйича ҳамма тенгдош дўстлари бирор иш билан банд. Дилафрўз билан Хосият академияда олимларга ўз тажрибалари ҳусусида гапириб беришяпти. Абдулла билан Собир қўланкага соқчилик қилишяпти. Фақат угина шундай масъулиятли бир пайтда оёғини узатиб ётибди. Наҳотки унинг қўлидан ҳеч қандай иш келмаса? Наҳотки у ана шунақа бечора бўлса?

Сурайё кўзларига тирқираб ёш келганини ўзи ҳам сезмай қолди. Маржондек-маржондек томчилар қорага бўялган кўз ва киприкларига тегиб, қорамтир тусда юзидан оқиб туша бошлади. Бошқа пайт бўлганда қиз дарров рўмолча олиб кўз-ёшларини артиб олган бўларди. Бироқ ҳозир бунга эътибор ҳам бермади.

Сурайё шу алфозда қанча ётди, билмайди. Бир пайт нариги уйда ишлаб турган радиода концерт тугади-ю, дикторнинг қандайдир ғайри— оддий огоҳлантирувчи овозини эшитиб ҳуши жойига келди. Кўзларини очди. Деразадан ташқарига қараб қоронғи тушганини пайқади. Ҳа, диктор шаҳар ташқарисида пайдо бўлган номаълум ҳаво массаси ҳақида қисқача ахборот бериб, у ҳақда гапириб бериш учун сўзни Фанлар академиясининг президентига берди. Сурайё ирғиб ўрнидан туриб радио ёнига югурди.

— Муҳтарам энликлар, — дея гап бошлади йўғон ва хотиржам овозда президент, унинг шундай жиддий вазиятда ҳам осойишта оҳангда гапириши қизни ҳайратга солди, — шаҳримизнинг шимолий чеккасидан бир неча километр нарида номаълум табиатли қорамтир ҳаво массаси пайдо бўлди. У уч гектарча майдонни эгаллаган. Масса ернинг атмосферасига нисбатан турғун бўлиб, айни пайтда табиатдаги барча органик ва анорганик моддалар билан реакцияга киришиш ҳусусиятига эга. Номаълум массани илк пайқаган ёш талабалар ва олимлар ўтказган дастлабки текширишлар бизга ҳозирча у космосдан тушган болид, яъни осмонда гоҳо-гоҳода кўринадиган энг равшан метеор қолдиғи бўлиши мумкин деб тахмин қилишга ҳам бир мунча асос беради. Шунинг каби бошқа гипотезалар ҳам йўқ эмас. Ҳозир тадқиқот ишлари давом этяпти. Масса аста-секинлик билан шаҳарга қараб жилмоқда. Гарчанд у биз учун айтарли катта хавф туғдирмаса-да, бунга омил яратиши эҳтимоли бўлган баъзи масалалар бўйича шаҳримиз аҳолисини огоҳлантириб қўйишни ўз бурчимиз деб билдик.

— Номаълум ҳаво массасининг йўлини тўсиш бўйича шаҳар маъмурияти ва олимлари томонидан қатъий чоралар кўрилмоқда. Бироқ шунга қарамай, яқин соатлар ичида масса шаҳарни электр билан таъминловчи энергия тармоқларини кесиб ўтиш хавфи бор. Такрорлайман, энергия тармоқларининг тўла хавфсизлигини таъминлаш бўйича барча чоралар кўрилмоқда. Бироқ борди-ю, ҳозирча бунинг иложи бўлмай, уларни қўлдан бой берсак, у ҳолда муҳтарам энликлар ҳеч қандай таҳликага тушмай, кечикмасдан қоронғида қолмасликнинг олдини олишга киришмоқлари лозим, деб ҳисоблаймиз. Барча корхона, завод-фабрика, идора ва муассасаларнинг раҳбарлари тезкорлик билан фойдаланилмаётган кўчма дизель электр станцияларини ишга шай қилишлари, агар лозим бўлса, уларни дарҳол кучланиш остига қўйиш тадбирларини кўришлари даркор.

Номаълум массани текшириш натижалари ва унга қарши олиб борилаётган тадбирлар ҳақида телевидение ва радио тўлқинлари орқали ахборот бериб борилади. Кейинги ахборот соат йигирма-ю қирқда.

Шу пайт хонага одатича унсизгина одимлаб қизнинг онаси кирди. Унинг қорамағиздан келган чеҳрасида ташвиш ва саросима ифодаси бор эди. Сурайё радиога ишора қилиб кўрсаткич бармоғини лабларига босди. Президент ҳамон хотиржам оҳангда гапини давом эттирарди:

Она оҳиста одимлаб қизнинг истиқболига қараб юрди. Ташвишли нигоҳи Сурайёнинг синиққан чеҳрасига савол назари билан қадалди:

— Ҳали ўша массани шаҳар чеккасида биринчи учратган сизлармидингизлар?

Қиз узун киприкларини оҳиста ерга қаратди:

— Ҳа, ойи.

— Вой, ўргилай, она-қизим, — у Сурайёнинг елкаларидан қучди, — жуда қўрқиб кетгандирсизлар? Кайфиятингиз нега бунақа десам... Ҳечқиси йўқ, қизим. Хафа бўлманг, шунча олимлар албатта бирор чорасини қилишади. Ҳали замон чироқ ўчиб қолиши мумкин, деди, шағамларни топиб қўйишимиз керак экан.

— Дадангиз ҳам негадир ҳаяллаб қолдилар.

— Ҳа.

— Энди юра қолинг, онақизим. Аччиқ мастава қилганман, бир коса ичиб олсангиз, ҳеч нарса кўрмагандек бўлиб кетасиз.

— Яхши, ойи...

Ҳожиакбар ШАЙХОВ.

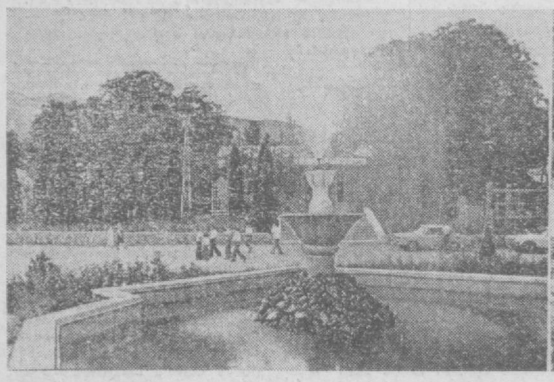
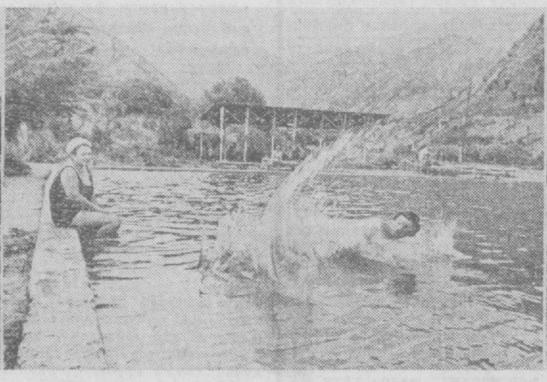

„ХУМСОН"—ОРОМГОҲ МАСКАН

Ўгам шўх оқади. Асов тоғ дарёси тошдан-тошга урилиб, одамларга наф келтириш учун ошиқаётгандек. Унинг шишадек тиниқ суви кўзни қувонтиради, кишига ажиб бир завқ-шавқ бахш этади. Шу боисдан ҳам дарё соҳилига кўплаб оромгоҳлар жойлашган. Улар айниқса ёз ойларида дам олувчилар билан гавжум бўлади.

«Ўзбекбирлашув» нинг «Хумсон» санаторийси ҳам ана шу шўх тоғ дарёси қирғоғида. Бу ерга кираверишдаёқ саранжом-саришталик, орасталик киши диққатини ўзига жалб қилади. Шиддат билан отилиб турган фонтан эпкини, унинг атрофида қуёш нуридан ҳосил бўлган камалак чиройи оромгоҳга ўзгача тароват бағишлайди.

— Санаторийимиз қарийб 17,5 гектар майдонни ишғол этади, — дейди бош врач Раҳматулла Саъдуллаев. — Қишин-ёзин ишлаб турадиган оромгоҳда бир йўла 250 киши дам олиб, саломатлигини мустаҳкамлайди. Замонавий медицина асбоб ускуналари билан жиҳозланган кабинет ва лабораторияларимизда юқори малакали мутахассислар асаб ва юрак касалликларини даволашади.

Мана, санаторийнинг бальнеологик корпуси. Бу ердаги шифобахш сув, балчиқ, кварц, ҳаво-нур муолижалари асаб-юрак фаолиятини нормаллаштиради. Даволаш бўлими мудири, республикада хизмат кўрсатган врач Ҳамиджон Орифжонов, Гулнора Неқадамбоева, Роза Сафарова, Ҳанажи Салимяновлар ҳамиша дам олувчилар атрофида парвона.

«Хумсон» санаторийсида дам олиш истагини билдираётганлар сони йил сайин ортиб бораяпти.

— Мен сурункасига беш йилдан буён ўз меҳнат отпускамни мана шу оромгоҳ масканда ўтказаман, — дейди Фарғона область Бувайда район матлубот жамиятининг ходими С. Дарвишев. — Юрак дарди менга азоб берарди. Ҳозир бутунлай дарддан форикман. Бу ернинг гўзал табиат манзараси, шифокор ва хизматчиларининг одамохунлиги ёқиб қолган.

Санаторий сўнгги пайтларда кенгайтирилиб, таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Икки қаватли 210 ўринга мўлжалланган янги корпус қад кўтариб, дам олувчиларни ўз бағрига олди. Коттедж типидаги корпуслар эса оила аъзолари билан дам олишга мўлжалланган. Алоҳида хоналардаги холодильник, радио, телевизор ва бошқалар улар хизматида.

Оромгоҳда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларига ҳам катта аҳамият берилпти. 15 гектар майдонни эгаллаган игна баргли, манзарали ва мевали дарахтларнинг соя-салқини дам олувчиларга хуш кайфият бахш этади. Мевалари — олча, ўрик, олма, шафтоли ва бошқалар эса емакхонада дастурхонни безайди. Фақат бугина эмас, очиқ майдонга экилган сабзавот маҳсулотлари ва картошка ҳам санаторий эҳтиёжи учун ишлатилмоқда. Шунинг учун тайёрланаётган овқатлар хуштъам ва лаззатли.

...Тушликкача турли хил муолижа билан банд бўлганлар овқатни иштаҳа билан танаввул қилишди. Энди кечқурунгача бўш вақтни мазмунли ва хушчақчақ ўтказиш, Ўгамдан сув оладиган кўм-кўк бассейнда мириқиб чўмилиш мумкин. Ёки дарё бўйлаб сайр қилишга отланса ҳам бўлади.

Қуюқ дарахтлар орасидаги ўриндиқларда ҳордиқ чиқариш, асов дарё сувини кузатиш, баланд тоғларга боқиб табиат гўзаллигига маҳлиё бўлиш ҳам гаштли. Дарвоқе, табиат завқи — шифо, деб бежиз айтишмаган Истаганлар турли жойларга уюштириладиган экскурсияларга ҳам боришлари мумкин.

Бой китоб фондига эга бўлган кутубхона, унинг ёнгинасидаги бильярдхона ҳам дам олувчилар ихтиёрида.

Кечқурун эса ёзги кинотеатрда янги бадиий фильм ёки Бўстонлиқ район маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт ёхуд оммавий ишлар устаси Валерий Сушев раҳбарлигида турли ўйинлар бўлади.

Хуллас, бу ерда мароқли дам олиб, даволаниш учун ҳамма нарса муҳайё қилинган. Санаторий ходимлари Иттифоқимизнинг, республикамизнинг турли бурчакларидан келиб ўз меҳнат отпускаларини кўнгилли ўтказиб, дардларига даво топаётганлар учун барча имкониятларни яратиб беришмоқда.

Р. ШЕРАЛИЕВ.

Суратларда: «Хумсон» санаторийсининг кўриниши.

А. Абалян фотолари.

Спорт

СЕРМАҲСУЛ ТУР

Олий лига командалари ўртасида СССР футбол чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари сермаҳсул бўлди. Кеча ўтказилган «Локомотив» — «Зенит» матчи натижасини ҳисобга олмаганда, рақиблар дарвозасига 27 та тўп киритилди. Бу чемпионат бошидан буён ўзига хос рекорддир.

Турнинг асосий учрашуви Москвадаги В. И. Ленин номли Марказий стадионда бўлди. Пойтахт динамочилари турнир пешқадами «Спартак» коллективини қабул қилди. Учрашув 2:2 ҳисоби билан тугади.

«Пахтакор» Киевда маҳаллий динамочиларга қарши майдонга тушди. Учрашувнинг 60-минутида «Динамо» ҳужумчиси Буряк киритган ягона тўп ўйинни майдон эгалари фойдасига ҳал қилди. Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Динамо» (Тбилиси) — «Шахтёр» — 3:0, ЦСКА — «Торпедо» — 4:1, «Черноморец» — «Қайрат» — 2:1, «Динамо» (Минск) — СКА — 1:3, «Кубань» — «Нефтчи» — 2:1, «Карпати» — «Арарат»—3:1.

Шу турдан сўнг 23 очко жамғарган пойтахт спартакчилари ҳамон турнирда пешқадамлик қилишяпти.

БИРИНЧИ ДАВРА ЯКУНЛАРИ

СССР чемпионатининг иккинчи лига олтинчи зонасида иштирок этаётган футбол командалари биринчи давра ўйинларини якунлашди. Командалар 18 тадан учрашув ўтказишди. Уларнинг турнир жадвалидаги ўринлари қуйидагича:

КОМАНДАЛАР	Ю	Д	М	Т	О
«Нефтяник»	12	5	1	37-11	29
«Динамо»	12	3	3	39-16	27
«Хива»	9	6	3	30-18	24
«Зарафшон»	9	5	4	27-16	23
«Хоразм»	8	6	4	17-13	22
«Старт»	8	5	5	20-17	21
«Шаҳрихончи»	8	4	6	28-20	20
«Автомобилист»	7	5	6	18-16	19
«Ҳисор»	6	6	6	23-27	18
«Соҳибкор»	6	5	7	19-23	17
«Наримоновчи»	7	2	9	17-23	16
«Ёшлик»	6	4	8	18-19	16
«Янгиер»	5	5	8	11-14	15
«Қаршистрой»	6	1	11	17-28	13
«Хўжанд»	6	1	11	20-30	13
«Пахтакор»	5	3	10	15-29	13
«Бухоро»	5	3	10	16-31	13
«Пахтачи»	3	6	9	19-24	12
«Амударё»	4	3	11	12-28	11

«ТРАКТОР» СТАДИОНИ — КЎРИК ҒОЛИБИ

Кўнгилли спорт жамиятлари касаба союзларининг Бутуниттифоқ Совети икки йил давомида спорт иншоотларидан қандай фойдаланаётганлик юзасидан кўрик ўтказди. Бундай сиртқи мусобақада 20 га яқин спорт жамиятларига аъзо бўлган коллективларнинг кўплаб спорт базалари иштирок этди. Ташкилотчилар кўрик якунларини кўриб чиқдилар. Кўнгилли спорт жамиятлари Бутуниттифоқ Советининг кўчма Қизил байроғи ва Фахрий ёрлиғи билан мукофотланиб, кўрикда ғолиб чиққанлар орасида Тошкент трактор заводининг «Трактор» стадиони ҳам бор.

ОЛИМПИАДА ТАРИХИДАН
факт ва рақамлар

ХЕЛЬСИНКИ, 1952 ЙИЛ

Хельсинки шаҳрида ўтказилган XV Олимпиада ўйинларида биринчи марта совет спортчилари иштирок этдилар. Улар программадаги чим устида хоккейдан бошқа ҳамма спорт мусобақаларида қатнашдилар.

Норасмий команда ҳисобида СССР АҚШ командаси билан бир хил — 494 тадан очко тўплаб, биринчи ўринни бўлашиб олди. Совет спортчилари 22 та олтин, 30 та кумуш, 19 та бронза медалга сазовор бўлдилар. Гимнастика, эркин ва классик кураш, мерганлик, оғир атлетика бахсларида спортчиларимиз биринчи ўринни эгалладилар.

Совет спортчилари орасида биринчи Олимпиада олтин медали Нина Ромашковага насиб этди. У диск улоқтиришда энг юқори натижага эришди. Шуни ҳам қайд этиш керакки, спортнинг бу тури бўйича ҳурмат шоҳсупасининг ҳар уч поғонасига ҳам вакилларимиз кўтарилдилар. Елизавета Богрянцева кумуш, Нина Думбадзе бронза медали соҳиби бўлди.

Эркаклар ўртасидаги енгил атлетика бахсларида вакилларимиз 19 та янги Олимпиада рекордини ўрнатишди. 4 марта жаҳон рекорди янгиланди. Штангачилар мусобақасида 7 совет оғир атлетикачиси иштирок этиб, уларнинг ҳаммаси совриндор бўлишди. Спортнинг бу тури мамлакатимиз умумий жамғармасига 3 олтин, 3 кумуш ва 1 бронза медали қўшди.

Совет гимнастикачиларининг чиқишларидан кўпчилик ҳайратланиб қолди. Олимпиаданинг мутлоқ чемпиони Мария Гороховская 2 олтин, 5 та кумуш медалга сазовор бўлди. 31 ёшли гимнастикачи Виктор Чукарин эришган натижа бундан ҳам қувончли эди. У тўртта олтин, 2 та кумуш медаль олиб, Олимпиаданинг ҳақиқий қаҳрамони бўлди. Дарвоқе, бу совет спортчиси 4 йилдан сўнг, яъни 35 ёшида Мельбурнда бўлиб ўтган XVI Олимпиада ўйинларининг ҳам мутлақ чемпиони деб тан олинган.

1952 йилнинг 19 июлида очилган Олимпиада ўйинлари икки ҳафта давом этди. Бу вақтда Хельсинкида бўлиб турган совуқ, ёғингарчилик, шамол мусобақаларга сира ҳам ҳалал бермади. Аксинча, спорт майдонларида фин ишқибозларининг олқишлари, қарсаклари билан ҳамиша илиқ ва дўстона ҳарорат сезилиб турди.

Олимпиада тарихида бу катта спорт анжумани расмий жиҳатдан ёпилмаганлиги билан ҳам ажралиб туради. Ўйинларни ёпиш маросимида катта нутқ сўзлаган Халқаро Олимпиада Комитетининг ўша пайтдаги президенти З. Эдстрем «XV Олимпиада ўйинларини ёпиқ деб эълон қиламан», деб айтишни унутиб қўйган.

НОҚОРАТУПРОҚ ЗОНАГА

Қардош Россия Федерациясининг Ноқоратупроқ зонасини ўзлаштириш ишида республикамизнинг қўли гул бунёдкорлари ҳам актив қатнашмоқдалар. Область касаба союзлари Совети ана шу зонадаги бунёдкорларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият саройининг «Парвоз» ашула ва рақс ансамбли қатнашчиларидан иборат агитбригада ташкил этди.

Пойтахтимиз ҳаваскорлари Ноқоратупроқ зонага жўнаб кетиш олдидан делегация раҳбари, бирлашма маданият саройининг директори Л. Харченко қуйидагиларни маълум қилди:

— Биз қардош ўлка сафарига қисқа вақт ичида жуда қизғин тайёргарлик кўрдик. Гастролимиз мусобақадош Иваново областидан бошланади. Шаҳарнинг қатор корхоналарида бўламиз. Шундан сўнг Ўзбекистон ирригаторлари меҳнат қилаётган янги совхоз ишчилари ҳузурига борамиз. Коллективимиз 25 кишидан иборат. Э. Мамажонова, М. Маъмуров, С. Ниёзова, Д. Мўминова, А. Мирҳабибов, А. Мирҳамидов каби ҳаваскорларимиз ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан кўпчиликни мамнун қиладилар, деган умиддамиз.

Дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш мақсадида Ноқоратупроқ зонадаги маданият даргоҳларига Тошкентда нашр этилган китоблар, спорт жиҳозлари шунингдек, миллий совғалар тақдим этамиз.

А. ПЎЛАТОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ҚИРҒОҚЛАР ҲУСНИ

Бўзсув каналининг Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси ерлари билан туташ қирғоқларида ҳозир кенг кўламда ободонлаштириш ишлари олиб борилмоқда. «Тошкент» ўрмон хўжалиги механизаторлари каналнинг эгри-бугри қирғоқларини тўғри шаклга солиб, чирой бахш этмоқдалар.

Бундан ташқари қирғоқларга манзарали ва мевали дарахтлар ўтказиш мўлжалланган. Қирғоқ бўйлаб 50 гектарли ўрмонзор яратилади. Бу тадбирлар бир томондан қишлоқ жамолини очса, иккинчидан тупроқ эррозиясининг олдини олади. Калинин, Янгийўл ва бошқа районларга оби-ҳаёт элтаётган Бўзсув канали бундан буён яна ҳам тўлиб оқади. Унинг бўйларида мелиорация ишлари тугаллангач, сув беҳуда исроф бўлмайди.

СТУДЕНТЛАР ОПЕРАСИ

Зал чироқлари ўчиб, олвранг парда аста очилади. Оркестрнинг майин овози янграб турибди. Саҳнада севишганлар пайдо бўлади. Улар ижро этган жарангдор қўшиқлар томошабинлар қалбини ўзига ром этади.

М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваторияси саҳнасида қўйилган Чайковскийнинг «Иоланта» операсини ўша куни студентлар эмас, меҳмонлар ҳам завқ билан тинглаб, томоша қилишди. Кейинги йилларда студентлар саҳнасида Моцарт ва Чайковский асарлари ҳам муваффақиятли намойиш қилинган эди. Мана энди яна бир опера студентлар ижросида саҳна юзини кўрди.

Реклама ва эълонлар

«УЗХЛАДОТОРГМОНТАЖ» трестининг
ТОШКЕНТ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН РЕМОНТ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
совутиш ва савдо-технология ускуналарига хизмат кўрсатувчи механикларни тайёрлайдиган
4, 5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳрида ва Тошкент область шаҳарларида доимий пропискада турувчи, 22 ва ундан катта ёшдаги камида — 3 разрядли электрик ёки ички ёниш двигателлари ремонти бўйича 3 разрядли слесарь-ихтисосига эга бўлган шахслар қабул қилинади.

Ўқувчиларга стипендия берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри — 32, Куйбишев райони, Грампластинка кўчаси, 40-уй (1 «э», 1, 71, 69, 4, 24 «э», 17 «э» автобуслар; 17, 18-троллейбусларнинг «Марказий статистика бошқармаси» бекати). Телефонлар: 66-21-31, 66-03-65.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

«УЗЭНЕРГОСБИТ» ШУНИ ЭСЛАТИБ ЎТАДИКИ.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИ ТЕЖАБ-ТЕРГАБ САРФЛАШ ВА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИДАН ФОЙДАЛАНИЛГАНЛИК УЧУН ҲИСОБ-КИТОБНИ ЎЗ ВАҚТИДА ОЛИБ БОРИШ ҲАР БИР КИШИНИНГ БУРЧИДИР!

Кундуз кунлари ортиқча чироқ ёқманг. Хонадан чиқиш олдидан чироқни ўчиринг.

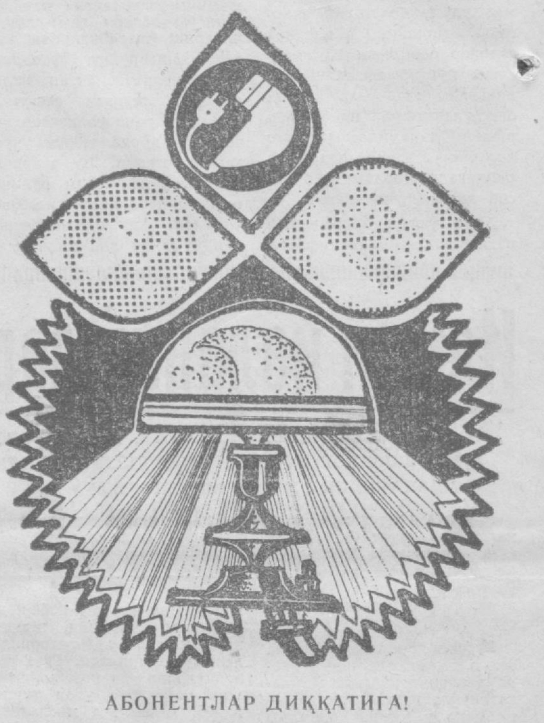

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Электр энергиясидан фойдаланилганлик учун ҳисобни ҳар ойнинг 10 числосигача ёзиш, пулни эса Давлат банкининг кирим омонат кассаларига топшириш керак.

Ҳисоб бир киловатт-соат учун 4 тийин ҳисобида ёзилади.

Улуғ Ватан уруши 1, 2, 3-группа инвалидлари, иттифоқ, республика, маҳаллий аҳамиятга молик бўлган пенсионерлар ҳамда урушда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг пенсия оладиган оилаларига электр энергиясидан фойдаланганлик учун ҳақ тўлашда имтиёзлар берилган. Улар электр энергияси қийматининг 50 проценти миқдорида ҳақ тўлайдилар.

Ҳисоб дафтарчасидан фойдаланиб бўлингандан кейин уни алмаштириш зарурати туғилса, «Узэнергосбит»га мурожаат қилиш керак.

Бизнинг адрес: 700047, Тошкент шаҳри, Биринчи Май кўчаси, 101-уй (1, 2, 3, 13, 22, 25-трамвайларнинг «Дизельная» бекати).

Янги ҳисоб дафтарчасини почта орқали ҳам олиш мумкин. Бунинг учун «Узэнергосбит»га абонент номери, фамилияси, исми, отасининг исми ва аниқ адреси ёзилган открытка юбориш ёки бўлмаса, 33-29,-56, 33-78-60 телефонлар орқали қўнғироқ қилиш мумкин.

Шуни унутмангки, ҳисоб-китоб мунтазам олиб борилмаса, огоҳлантирилмасдан электр энергияси узиб қўйилади.

«УЗЭНЕРГОСБИТ».

«УЗТОРГРЕКЛАМА» ТЕЛЕПРЕССАГЕНТЛИГИ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Кичик фожиалар. Бадиий фильм. 1-серия. 11.35 — Ҳайвонот оламида. 12.35 — Фильм-концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — С. Прокофьев фортепиано ва оркестр ижроси учун биринчи концерт. 16.00 — Ханжар. Бадиий фильм. 3-серия. 17.15 — Рус тили. 17.45 — Горнчилар, қаердасиз. 18.15 — Грузия ССР халқ артисти Л. Исакадзе концерти. 18.45— Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Кичик фожиалар. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Воронеж Давлат рус халқ хорининг концерти. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Ҳужжатли фильм.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Фильм-концерт. 11.50 — Қувноқлар даврасида. 12.20 — Иншони қандай ёзиш керак. 12.50 — Болаликнинг сўнгги ёзи. Бадиий фильм. 2-серия. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Қизиқарли учрашувлар. 19.00 — Жанговар постда. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Театр воқеалари. Бадиий фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган санъат орбаби Пўлат Булбул ўғли концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Ғалла ризқ рўзимиз. 22.20 — Буни биз ўтмаганмиз. Бадиий фильм.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Биология. 20.55 — Она шаҳрим — Тошкентим. 21.25 — Тошкент политехника институтидан репортаж. 22.05 — Кулгили бахтим менинг. Спектакль, 1-серия.

Ташкилотлар, муассасалар ва корхоналарнинг раҳбарлари ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар ижроия комитети Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг 4-ҲАММОМ-КИР ЮВИШ КОМБИНАТИ ички кийимлар, махсус иш кийимларни ювиб бериш учун соат 9.00 дан 18.00 гача ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Ювиб бериш муддати —5—7 кун. Танаффус соат 13.00 дан 14.00 гача. Дам олиш куни — шанба ва якшанба.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 101-уй. Телефон 35-07-41.

Редактор Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 00414. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1638.